[...]РОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

УРЯАД ҮНЭН

[...] Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Совѐдэй, Министрнүүдэй Совѐдэй орган

[...]191) | 1963 оной июниин 4, вторник | Сэн 2 мүнгэн

[...] управлениин ажахынуудта кукуруза тариха 11 холбогдомол агрегат хүдэлнэ

[...]мэ нэгэ агрегадаар үдэртэ 50—70 га тарина

[...]дэнэрhээ жэшээ абагты!

★ ★

[...] соо—50—70 гектар

[...]гадаг гурбан сеялкэ холбожо, нэгэн доро үрэhэ тари[...]бластиин кукурузашадай онол аргые манай управле[...]хозуудай кукурузашад ажалдаа нэбтэрүүлжэ эхилбэ.
[...]икэ» нэгэдэлэй Хориин отделениин инженер нүхэр [...] эхеэр Челябинскэ область ошожо, тэндэхи кукуруза[...]энэ түрүү онол аргатай танилсаhан юм. Тиигээд түрүү[...] агрегат өөрөө түхеэрhэн байгаа. Колхоз, совхозуудай [...]номууд болон кукурузашад тэрэ түхеэрэлгэтэй танил[...]ы бүхэндэ шахуу энэ хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ hэн. [...]има захалхын урда тээ үйлэдбэриин управлениин ажа[...]домол сеялкэнүүдэй 11 агрегат бэлэн болгогдоhон байгаа. [...]н, Чисаанын, Үдын совхозуудта хоёр-хоёр, Первомай[...]зуудта, «Дружба» колхоздо нэгэ-нэгэ агрегадые мастер[...]рбэ.
[...]гдомол сеялкэнүүд мүнөө бүгэдөөрэн кукурузын поли[...] ажалтатайгаар ашаглагдажа, үлэмжэ hайнаа харуу[...]

[...]агай мэдээжэ кукурузашан, Чисаанын совхозой меха[...] Иванович Грешилов үлхэгдэмэл гурбан сеялкэ өөрөө тү[...]оод, «ДТ-54» тракторта холбон, тарилгаяа хэжэ ороо [...]лов гансаараа хүдэлхэ зуураа, халаан соо 50—70 гек[...]жэ, түсэбтэ 300 гектар «полиингоо хатаниие» үглөө [...] дүүргэхэнь. Тарилгынь шанар hайн, бүхы участогуу[...]жэгдэлэгдэhэн байха юм.
[...]нууд дээгүүр түхеэрэгдэhэн иимэ сеялкэнүүд мүн лэ [...] бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана. Саашадаа иимэ онол [...]гээшэ шухалын шухала асуудал болоод байна гэжэ ма[...]управлениин ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэл[...] мэдэрээ.

А. МОШКИН,
[...]Хориин үйлэдбэриин управлениин главна агроном.

Цоктоев түрүүлhээр...

[...]Р. **(Телефоноор абтаба).** 1962 ондо үндэр баян [...] республика соогоо суутай болоhон Ждановай нэрэм[...] кукурузашан Жамсо Гомбоевич Цоктоев мүнөөшье [...] түрүүлэн кукурузаяа тарижа эхилээ.
[...]олдосотой, шадамар бэрхэ энэ кукурузашан түрүү[...]эүб квадрат гаргажа, шанар hайнтайгаар, түргэнөөр [...]

[...]йхид байтша ондо 300 гектарай га бүриhөө дунда [...]нтнер кукурузын ногоон эшэ набша хуряаха зорил[...] тэдэнэр энэ ургамалые 220 гектарта квадратно[...]р таряад байна.

Л. Гомбоев, манай штатнабэшэ корр.

[...]кын колхоз, совхозуудта хабарай [...]арилгын ябаса тухай

1963 оной июниин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

[...]	Ороohото ургамалнууд	Кукуруза	Хартаабха	Паар хахалагдаhаниинь	Шэнэ газар хахалагдаhаниинь
	90	9	39	5	18
	84	33	72	10	25
	96	13	72	5	4
	87	22	61	4	45
[...]рэй	91	31	60	11	45
	92	34	83	5	5
	91	21	87	12	22
	85	15	61	6	5
[...]аг	96	—	—	—	73

★ ★ ★

Сэлэнгын совхоз мүнөө жэлдэ 2200-гаад гектар газарта кукуруза тариха юм. Совхозой гурбадахи отделениин механизаторнууд кукурузынгаа газар дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус совхозой гурбадахи отделениин механизаторнууд Бальжинима Цынгунжапов Бимба Жамбалов хоёр Тамчын урда талын кукурузын поли дээрэ.

С. Балдуевай фото.

Тарилгын агротехникэ хазагайруулжа болохогүй

Ториин совхозой 1-дэхи отделенидэ кукуруза тарилгын агротехникэ бүдүүлигээр хазагайруулагдана. Хара-Усан гэжэ газарта тарилга хэhэн 45 гектар газарынь 5—17 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалагдаhан, мүн зарим тээгээ оройдооshье хахалагдаагүй байжа байба. Тэрэшэлэн Тоогой сагда тээ таригдаhан 120 гектар газар баhал гүйхэнөөр, далантайгаар хахалагдаhан байха юм. Кукуруза тариха газарынь жэгдэлэгдэн, катогоор нягтаруулагдан даруулагдаагүй байhан дээрэhээ тэгшэ бэшэ байжа, үрэhэниинь гүйхэнөөр hуулгагдаhан ябадал үзэгдэбэ.

Хара-Усан гэжэ газарта тарилга хэhэн сеялкэшэд нүхэд Морозов, Семенов гэгшэд хүрэнгээ 2—5 сантиметр гүнзэгыдэ, хуурай газарта hуулгаа. Тиихэдэ зарим үрэhэниинь газар дээрээ гарашоод хэбтэбэ.

Дабаан гэжэ газарта саахарай свёкло таригдахадаа мүн лэ жэгдэлэгдээгүй газарта гүйхэнөөр hуулгагдаhан байшоо. Совхозой главна агроном нүхэр Кречетов, 1-дэхи отделениин агроном нүхэр Красиков гэгшэд тарилга дээгүүрээ ябаhан болобошье, кукурузын тарилгын агротехникын хазагайруулагдажа байhан баримтые ажаглангүй үнгэрhэн байна.

Кукурузынь үрэhэн гексахлоран дустаар хородогдонгүй таригдана. Тиимэhээ hуулгагдаhан хүрэнгэнь хорхойдо эдигдэжэ хосорхоншье холо бэшэ.

Тэжээлэй шэмэ ехэтэй энэ үнэтэ ургамалай тарилгын агротехникэ хазагайруулhан ябадал элирүүлэгдэжэ, тэрэниие зайсуулха хэмжээ абтаба. Тиигэжэ гэмтэ нюурнуудтань шанга hануулга хэгдээ. Иимэ ябадал бэшэ тээгүүр гаргажа болохогүй.

И. Кулик,
Зэдын үйлэдбэриин управлениин главна агроном.

Республикын колхоз, совхозуудай гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай

1963 оной июниин 1-нэй мэдээн

Үйлэдбэриин управленинүүд	Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр
Баргажанай	**51**
Зэдын	**48**
Кабанскын	**43**
Хяагтын	**49**
Мухар-Шэбэрэй	**47**
Түнхэнэй	**35**
Улаан-Үдын	**63**
Хориин	**45**
Баунтын аймаг	**65**

Сабшалан дээрэhээ малаа хээээ гаргаха юм

Намаг гэжэ газарта 240 гектар сабшалангай газар уhалаа бэлэйбди. Тэндэ 240 тонно шэбхэ гаргажа, олохон гектар үтэгжүүлэгдэhэн байна. Үшөө 15 гектар сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха hанаашалгатай байгдана. Уhалагдаhан тэрэ газарай гектар бүриhөө 12—15 центнер үбhэ абаха уялгатайгаар хүдэлэгдэнэ.

Мүнөө зунай эхин hара гаража, уhалагдаhан сабшалангай газар халажа, үбhэ ногоон үдэр hүнигүй ургажа эхилбэ. Хэды тиимэ болобошье, колхозууд мүнөө хүрэтэр малаа сабшалан дээрэ бэлшээhээр. Манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 7 отара, хүршэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 2 отара Намагай сабшалан дээрэ адуулагдажа байна. Энээн тухай үйлэдбэриин управленидэ хэды мэдүүлэгдэhэн болобошье, ямаршье хэмжээ абтанагүй. Иигэжэ сабшалан гэшхүүлхэ, зүлгүүлхэдэ ямар ургаса абтаха гээшэб? Уhалhанайшье урмагүй.

С. Таракановский,
Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод.

Нүхэр Н. С. ХРУЩЕВ нүхэр Ларби БУХАЛИТАЙ уулзаба

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев Сочиин районд[о] арглуулжа байhан Алжирай хүтэлбэрилхы коммунистнуудай нэгэн нүхэр Ларби Бухали гэгшэтэй майн 31-дэ уулзаба.

Н. С. Хрущев Л. Бухали хоёрой хөөрэлдөөн хани халуун оршон байдалда үнгэрбэ.

Хани халуун угтамжа

ТБИЛИСИ, июниин 1. (ТАСС-ай тусхай корр.). Социалис революциин нэгэдэмэл партиин национальна хүтэлбэриин нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын хубисхалша правительствын премьер-министр Фидель Кастро Рус, КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Совѐдэй түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой эндэ ерэхэ тухай мэдээсэл ерэнхэй. hайяндэрэйхеэр хубсалhан хэдэн оло мянган хүнүүд үйлсэ, талмайнуудта гаранхай.

Тбилисиhээ 20 модоной газарта байдаг Грузиин хуушанай ниислэл Мцхета гэдэгтэ республикын ажалшадай түлөөлэгшэд сугларанхай.

КПСС-эй ЦК-гай Закавказдахи бюрогой түрүүлэгшэ Г. Н. Бочкарев, КПСС-эй ЦК-гай Закавказдахи бюрогой түрүүлэгшын орлогшо О. Д. Гомиридзе, Грузиин ССР-эй Верховно Совѐдэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. С. Дзоценидзе, Грузиин КП-эй секретарьнар Г. А. Гегешидзе, Д. Г. Струа, Ш. И. Чануквадзе болон республикын бусад хүтэлбэрилхы үдэлмэрилэгшэд эндэ ерэнхэй.

Нютагай сагаар 6 часта Мцхета станциин перрондо поезд ерэбэ. Фидель Кастро Рус, Никита Сергеевич Хрущевой вагонhоо гарахадань эндэ угларагшад халуунаар амаршалба. КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Грузиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. П. Мжаванадзе, Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Совѐдэй түрүүлэгшэ Г. Д. Джавахишвили болон бусад эдээнтэй хамта ерэлсэбэ.

Республикын ниислэл хотодо мүнөөдэр сэсэгүүдэй заншалта hайндэр болохо. Фидель Кастро Рус Никита Сергеевич Хрущев хоёрой ерэhэнтэй энэ ушарай тудалдаhаниинь ехэ гүн гүнзэгы удхатай байна. Үнгын сэсэгээр бүрхөөтдэhэн Грузиин газар дайдын сэсэгүүдые арад зон эдээндэ барюулба.

Фидель Кастро Рус Никита Сергеевич Хрущев хоёрые хани халуунаар угтаhан ушар хадаа Советскэ Союзай ба Кубын арадуудай хани барисаанай гүн гүнзэгы удхатай байhые харуулба.

• • •

ТБИЛИСИ, июниин 2. (ТАСС-ай тусхай корр.). Нүхэд Н. С. Хрущев, Фидель Кастро Рус болон Кубын бусад нүхэд, эдээнтэй хамта ябалсаhан КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Грузиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. П. Мжаванадзе, Министрнүүдэй Совѐдэй түрүүлэгшэ Г. Д. Джавахишвили гэгшэдтэй хамта Тбилисиин үзэсхэлэн газартай танилсаба. Городой түбэй үйлсөөр, шэнэ байрануудые барижа байhан районууд Ваке, Сабуртало гэдэгээр эдэнэр ябаба.

Грузиин ниислэл барилгаар дүүрэнхэй. Жэлhээ жэлдэ барилгань ехэл боложо байдаг. 1962 ондо гансахан гүрэнэй организацинууд 300 мянган дүрбэлжэн метр байра бариhан байна.

Грузиин национальна гуримаар баригдаhан мүнөөнэй эдэ барилганууд ехэ зохид байна гэжэ Фидель Кастро тэмдэглэбэ. Үндэр дээдэ айлшан городой ногоон гоёолтодо ехэ анхаралаа хандуулба. Энэнь республикын ниислэлые ехэ гоё hайхан болгоно. Үнэхөөрөөшье Совет засагай оршон мандажа байгаа жэлнүүдтэ Тбилиси дэлхэй дээрэхи эгээл ногоон городуудай нэгэн болонхой.

Фидель Кастро Рус Никита Сергеевич Хрущев хоёр нээмэл машинада hууба. «Вива Куба!», «Фидель—Хрущев — хамта!» гэжэ байгаад, Кубын арадта амаршалга хүргэhэн хашхаралдаан болоно. Тбилиси тээ шэ абаашаhан суута Сэрэгэй—Грузинска харгыгаар автомашинанууд hубарилдаба.

Эдэ автомашинанууд городой үйлсэ оробо. Эндэ харгын хажуугаар, гэрнүүдэй балкон дээгүүр, шэнэ барилгануудта хэдэн мянган хүнүүд угтажа байба. Тбилисиин хүн бүхэндэ 9,7 дүрбэлжэн метр сэсэрлиг, hуулгаhан модод хүртэнэ. Энэнь Парижайхиhаа гурба дахин, Копенгагенайхиhаа найма дахин ехэ болоно.

Городой эгээл үндэр газар болохо Мтацминда гэжэ хадын оройдо амаралтын томо гэгшын паркнуудай нэгэн бии юм. Фидель Кастро Рус Н. С. Хрущев хоёр эндэ гараад, Тбилисиие дээрэhээ хаража hайхашааба.

— Грузиин газар дайдада ерээд ябаhандаа биднэр ехэ баяртай байнабди, — гээд Фидель Кастро Рус В. П. Мжаванадзеда хандан хэлэбэ. Танай арадай ажал хэрэгтэй, республикын үзэсхэлэн hайхан газарнуудтай танилсаха аргатай байнабди. Хани халуунаар угтаhанайнь түлөө биднэр ходо hанажа ябахабди.

М. Герасимов,
М. Шварцман.

КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи бюрогой, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совѐдэй дэргэдэхи партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ

Зөөри үрихэ, хулгайлха ябадалтай шангаар тэмсэхэ!

Гүрэнэй худалдаа наймаанай организацинуудта мүнгэ зөөри үрихэ, хулгайлха ябадалтай эрид шууд тэмсэгдэнэгүй. Московско, Владимирскэ, Липецкэ, Воронежско, Ярославска областьнуудай гүйсэдкомуудай худалдаа наймаанай организацинуудые, мүн РСФСР-эй худалдаа наймаанай министерствые шалгахадаа КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи бюрогой, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совѐдэй дэргэдэхи партийно-гүрэнэй хиналтын комитет дээрэ дурсагдагша баримтые элирүүлбэ. Омско, Челябинска, Кемеровскэ, Свердловскэ, Ростовско, Сахалинска, Саратовска, Калининска областьнуудай, Алтайн ба Краснодарай хизаарнуудай худалдаа наймаанай организацинуудта зөөри үрихэ, хулгайлха ябадал гараhан байна.

Республикын Худалдаа наймаанай министерствын, тэрэшэлэн олон областьнуудай худалдаа наймаанай управлениин хүтэлбэрилэгшэд хуули буса ябадалтай ехэ тэмсэл ябуулнагүй. Эдэ бүгэдэнтэй дадашанхай, арадай зөөриие үрихэ ябадалда хүргэдэг шалтагаануудые зайсуулнагүй.

Худалдаа наймаанай олон организацинуудта мүнгэ зөөри баридаг газарта тушаалдаhан лэ хүнүүдые заримандаа табидаг байна. Урдань хуули буса ябадал гаргаhан жүүлигүүд болон бэшэ элдэб хүнүүдые худалдаа наймаанай организацинуудhаа сүлөөлхэ шухала хэмжээн абтанагүй. Жэшээнь, Ярославска областиин худалдаа наймаанай организацинуудта урдань үрилтэ хээд сүүдлүүлэгдэhэн 27 хүн зөөриин харюусалгатай газарта табигдаhан байгаа.

Ниитын гурим сахиха РСФСР-эй министерствэ, РСФСР-эй прокуратура худалдаа наймаанай организацинуудта үрилтэ, хулгай хэдэг ябадалтай hулаар тэмсэнэ. Ярославска, Владимирска, Липецкэ болон Пермскэ областьнуудта иимэ хэрэгүүдые мүрдэхэ ябадал ехээр нобшоруулагдана. Тиихэдэ Буряадай АССР-эй сүүдүүд үрилтэ хэhэн хүнүүдтэ нюур сахингяар хандана.

КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи бюрогой, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совѐдэй дэргэдэхи партийно-гүрэнэй хиналтын комитет гүрэнэй худалдаа наймаанда гарадаг үрилтэ, хулгай хэхэ ябадалтай тэмсэхэ талаар эрид шууд хэмжээ абаагүй байhанайнь түлөө республикын худалдаа наймаанай министр Д. В. Павловта зааба. Владимирска областиин худалдаа наймаанай управлениин начальник В. В. Богатовта донгодолго соносхогдобо.

Социалис зөөри муугаар хамгаалhанайнь түлөө Челябинска, Кемеровскэ, Свердловскэ, Ростовско, Омско, Сахалинска, Саратовска, Калининска, Пермскэ, Липецкэ обл-гүйсэдкомуудай, Алтайн ба Краснодарай хизаарнуудай гүйсэдкомуудай худалдаа наймаанай управленинүүдэй начальнигуудай, Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министрэй анхарал хандуулагдаба.

Үрилтэ, хулгай хэhэн ушарые хаhа саг соонь элирүүлжэ, гэмтэй хүнүүдые хуулида хабаадуулха ёhотой гэжэ ниитын гурим сахиха РСФСР-эй министр В. С. Тикуновто дурадхагдаба.

Үрилтэ, хулгай хэhэн тухай хэрэгүүдые удааруулан нобшоруулhан Воронежскэ, Ярославска, Владимирска, Липецкэ болон Пермскэ областьнуудай прокуратурын зургаануудай хэрэг РСФСР-эй прокурор А. А. Круглов хаража үзөөд, гэмтэй хүнүүдыень хэhээхэ, иимэ хэрэгүүдые хаhа саг соонь хаража үзэдэг болгохо ёhотой.

Худалдаа наймаанай предприятинуудтахи партийно-гүрэнэй хиналтын бүлэгүүд болон постнуудай хүдэлмэри шалгаад, зохихо туhаламжа үзүүлхэ гэжэ областьнууд, хизаарнуудай, автономито республикануудай партийно-гүрэнэй хиналтын комитедүүдтэ дурадхагдаба. Худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэри шалгаха хэрэгтэ советскэ, профсоюзай эдэбхитэдые, комсомолой шалгалтын штабууд болон бүлэгүүдые үргэнөөр хабаадуулха шухала.

(ТАСС)

Түрэл орон доторнай

[...]АЗАР ХАХАЛХА [...]ҮГУУД

[...]). СССР-эй хара[...] хүдөө ажахые [...]рдэм шэнжэлэл[...] институдай хү[...]шэнэ түхэл маяг[...]луг бии болгобо. [...]лометр скорость[...]hайhан тракторта [...]нэ плуг газар [...]ар хахалха юм. [...] урда тээ бага [...]плужник) тод[...] Энэ плуг бүтээн [...] хэбэрэг, ашагла[...]утай газар ха[...]хатай байха.

hАЯДАА ГАРГАГДАХА ТРИКОТАЖ

МОСКВА. (ТАСС). Трикотаж гээшэмнай эхэнэрэй, хүүгэдэй, спортивна костюмууд, самсанууд болон бусад зүйлнүүд мүн болоно. Нёдондо жэлдэ хоёр мянга гаран шэнэ зүйлэй—хамтадаа 18 миллион хэhэг хубсаhан шэнээр гаргагдадаг болоо hэн.

Энэ жэлдэшье, хойто жэлдэшье магазинуудта ямар шэнэ юумэнүүд бии болохоб? Трикотажна промышленностиин уран зураашад, технологууд болон конструкторнуудай бүхэсоюзна зүблөөн энэ асуудалда харюусаха байна. Ниислэлэй томо предприятинуудай нэгэн болохо «Красная заря» фабрикын клуб соо хүнгэн промышленностиин эрдэм шэнжэлэлгын институдуудай, моделэй байшангуудай, түсэблэлгын ба худалдаа наймаанай организацинуудай мэргэжэлтэд эндэ сугларaa.

Синтетическэ болон хэмэл бүдүүдые, хилгааhан бүдые пумаажан, штапель бүдүүдтэй холижо, саашадаа трикотаж гаргадаг болохо юм.

Тус зүблөөн июниин 1 болотор үргэлжэлхэ. Энээнэй боложо байха үедэ эрхим эрхим зүйлнүүд илгагдажа, 1963—1964 онуудта бүтээн гаргахаар предприятинуудай түсэбтэ оруулагдаха юм.

СТАНОГТО ТОДХОhОН ТЕЛЕВИЗОР

СВЕРДЛОВСК. (ТАСС). «Уралмашзаводой» тошилошон Я. Д. Липин станогой управлениин пультын дэргэдэ зогсобо... Телевизор табиба. Энэ пультhаа 12 метр холо байhан — станогой нүгөө захада байhан детальнууд ямараар хэгдэнэб гэжэ энэ хүн телевизорээр хаража байна бшуу.

Энээнhээ урда тээ энэ хүдэлмэришэнэй хажууда туhалагша гэжэ байhан юм. Мүнөө тэрэ хүнэй орондо техникэ табигдаба гээшэ.

Тус заводой ондоошье шухаг түхеэрэлгэнүүдтэ телевизорнүүдые тодхохоор хараалагдана.

БРАТСКА ДАЛАЙДА ХОЁРДОХИ ХАБАР ЕРЭБЭ

Зунай саг ойртобо. Тиигэбэшье Братска далай үбэлэйнгөө нэмэриhээ—зузаан гэгшын мүльhэнhөө сүлөөрөөдүй зандаа. Гэбэшье Братскаhаа хэдэн зуун километрэй газарта энэ мүльhэн хайлаа. Ой модо татадаг флотили, Братска метеорологическа обсерваториин эрдэм шэнжэлэлгын суднанууд сэнхир уhанда гаранхай. Хэды иимэшье hаа Эрхүү, Байгал тээшэ мүльhэн хүсэд хайлаадүй, тамаралгын үе эхилээдүй. Теэд далайн ханинууд—сахалинууд ой тайгын шэнэ бассейн тээшэ хүрэжэ ошоо.

Братска далайн улам үргэдэхэ бүри эндэ ехэ хубилалтанууд болохо байна. Амар мүрэнhөө, Байгал далайhаа тусхай поезднууд соо олон янзын загаhанууд абаашагдажа, Братска далайда табигдана. Эдэнэй дунда карась, хэльмэ, омоли гэхэ мэтэд бии. Эдэнэр бултадаа шэнэ газартаа нютагжаа. hаядаа Братска далай үнэтэй сэнтэй загаhа үгэдэг газар болохо юм.

Дэлхэй дээрэхи эгээл ехэ тогтоомол далай сүүдхэ бүридөө хэдэн арбаад квадратна километрээр үргэдэжэ байна. Братска ГЭС-эй турбинануудые улам хүсэтэйгөөр эрьелдүүлнэ. Мүнөө шэнэ далайн хоёрдохи хабар ерэнхэй...

А. Попов,
(ТАСС-ай корр.).

Москва. СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай Выставкын гол хаалгаhаа холо бэшэхэнэ Мир проспект дээрэ совет арадай космосые эзэмшэhэнэй хүндэлэлдэ зорюулагдан дурасхаалай томо хүшөө баригдахань. Энэ хүшөөгэй проектые зохёогшод архитектор М. О. Барщ, А. Н. Колчин, скульптор А. П. Файдыш гэгшэд болоно. Зураг дээрэ: бодхоогдохо хүшөөгэй зураг.

ТАСС-ай фотохронико.

Партийна худэлмэриин дүй дүршэлhөө

УЯЛГАНУУДАА ДҮҮРГЭХЫН ТУЛА ПАРТКОМ ЮУ ХЭНЭБ?

Долоон жэлэй табадахи жэлдэ манай колхозой малшад нилээд ехэ, харюусалгатайшье зорилго урдаа табинхай. Доторойнгоо бүхы арга боломжонуудые тооложо, хаража үзөөд, энэ жэлдэ 4700 центнер hү, 2450 центнер мяха гүрэндэ худалдаха гэжэ шиидээбди.

Энэ абаhан бүхы уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжо манда бии. Энээниие малшадай хүдэлмэриин дүн эли тодоор харуулна. Жэлэй эхинhээ хойшо hаалишаднай муу бэшээр ажаллажа, нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 30 гаран процентээр ехэ hү haaraa.

Иимэ амжалта хайшан гээд туйлагдааб?

Нэгэдэхеэр, колхозой правлени болон партийна комитет 1963 онойнгоо түсэб саг соонь табижа, малшад, hаалишадтаяа зүбшэн хэлсэhэн байна. Гадна hаалишадай байра байдал hайжаруулагдажа, хэдэн шэнэ гэрнүүд баригдаа. Зооветмэргэжэлтэднай hаалишадай дунда недели бүхэндэ зоотехническэ hуралсал эмхидхэнэ, мүн түрүү дүй дүршэлтэй танилсуулна.

Байгша оndo бүдүүн, шэмэтэ тэжээл урда урдынхиhаа ехэ бэлэдхэгдээ hэн. Үбэлэй hарануудта мал бүлеэн уhаар таhалдаагүй.

Хоёрдохёор, hаалишадые урмашуулха хэрэгтэ манай колхозой партийна комитет ехэхэн анхаралаа хандуулна. hаалишадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөнэй дүн hара бүридэ согсологдожо, түрүү hуури эзэлhэн hаалиин гүүртэдэ дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдана. Тиихэдэ hаалишадай хэhэн хүмэриин, haahaн hүнэй дүн үдэр бүри гаргагдажа, «дайшалхы хуудаhануудта», ханын газетэдэ бэшэгдэнэ, мүн нютагай радиогоор дамжуулагдана. Түрүү hаалишадта улаан тугханууд барюулагдадаг.

Манай колхозой hаалишад, мал адуулагшад туйлаhан амжалтаараа hанаагаа амаранагүй, саашадааhье hү hаалияа бүри дээшэлүүлхын түлөө шангаар тэмсэнэ. Ямар нэгэн фермэ дээрэ hү hаалиин багаханшье доошоо ороо hаань, энэ асуудал бригадын суглаан дээрэ табигдажа, зохихо хэмжээн абтадаг. Мүнөө hаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хоёрдохи гүүртынхид түрүүлжэ ябанхай. Тус гүүртын hаалишад жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 890 килограмм hү haaraa. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 200 килограммаар ехэ болоно. Энэ гүүртэ нүгөөдүүлhээ үлүү hайн эрхэ байдалтай бэшэ, харин эндэхид булта эбтэй эетэй, оролдосотойгоор ажалладаг юм.

Тиихэдэ тус гүүртын түрүү hаалишан, КПСС-эй гэшүүн Зоя Дмитриевна Мартемьянова жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 935 килограмм hү hааба. Мүнөө Зоя Дмитриевна республикынгаа 40 жэлэй ойн урда тээхи ажалай вахтада жагсажа, hү haaxa хахад жэлэйнгээ уялгые 20 үдэрөөр уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Мүнөө тэрэ үнеэн бүриhөө сүүдхэдээ хахад-хахад нүүд hү haaна. Нүхэр Мартемьянова партиин гэшүүн байhан туладаа гансахан өөрынгөөл урдахиие хараад ябадаггүй, харин бүхы гүүртэеэ хайшан гэжэ урагшань татахаб гэжэ ходо оролдоно. hү ехээр haадаг болохын тула малаа хайшан гэжэ харууhалхаб, ажал хүдэлмэреэ хайшан гэжэ эмхидхэхэб гэжэ тэрэ залуу hаалишадта ходо хөөрэжэ үгэдэг. Зоя Дмитриевнагай саг үргэлжын туhаламжаар залуу hаалишад Ольга Акулова, Мария Давыдова гэгшэд hү haaxa даабаряа hара бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн тус гүүртын бусадшье hаалишад горитой амжалта туйлажа байнхай. Жэшээнь, Аграфена Алексеева, Любовь Куделина, Елизавета Сапунова гэгшэд жэлэй эхинhээ хойшо гус тустаа 900—950 гаран литр hү haaraa.

Мүнөө жэлэй түрүүшын хоёр квартал соо хоёрдохи гүүртын hаалишад 915 центнер hү гүрэндэ худалдаха түсэбтэй аад, тэрэнээ муу бэшээр дүүргэжэ байна. Майн 25-най мэдээгээр тэдэнэр 768 центнер hү гүрэндэ худалдаа, хахад жэлэйнгээ дүүрэтэр гүрэндэ 100 центнер hү түсэбhөө гадуур худалдаха зорилготой.

Мүн манай колхозой мал адуулагшадшье муу бэшэ амжалта туйлана. Коммунистнууд Савелий Трифонов, Иван Петров гэгшэд нарай малаа hайнаар харууhалhанай ашаар, бултыень тобир тарганаар онdo оруулжа шадаа. Мүнөө тэдэнэр эдэ малаа hайнаар бэлшээжэ толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхын 560—600 грамм хүрэтэр нэмээнэ. Мүн гахайшад Николай болон Екатерина Давыдовтан муу бэшэ амжалта туйлана. Жэлэй эхинhээ хойшо тэдэнэр 90 толгой гахай шахан тарганууржа гүрэндэ тушаагаа. Тиихэдэ тушаагдаhан гахайн толгой бүриин шэгнүүр 88 килограмм болоо. Энэнь яhала hайн амжалта гэжэ бидэнэр тоолонобди.

Бүхы малшадай оролдосотой hайн ажалай ашаар манай колхоз энэ жэлдэ гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Мүнөө хахад жэлэй түсэб 80 процентээр дүүргэгдээ. Энэ жэлэй июниин 25 болотор гүрэндэ мяха худалдаха 6 hарын түсэб сүм дүүргэглэхэ.

Манай колхозой парткомой гэшүүд болон коммунистнууд малшадай дунда ехэхэн ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Коммунистнууд Роман Давыдов, Артем Ионицкий, Зоя Мартемьянова болон бусад ходо hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, малшадай дунда ехэ хүндэтэй болоо.

Гэхэтэй хамта манай колхозой малшадай ажал хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии байна. Нэн түрүүндэ бидэнэр мал ажал дээрэ хүндэ хүшэр хүдэлмэриие оньhожоруулжа шадаагүйбди. Энээн дээрэhээ боложо, hү, мяханай өөрын үнэ сэн үшөөл ехэ байhан зандаа.

Мүнөө колхозой партком малшадай ажал хүдэлмэридэ бии байhан дутуу дундануудые усадхажа, Буряадай республикын 40 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтахын тула малшадай дунда эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри улам шангадхажа байна.

Л. Анциферов,
Тарбагатайн «Дружба» колхозой парткомой секрерь.

Зуhалан дээ...

Түгнын адаг багhаа хойшоо хэдэн арбаад модо газарта малай зуhадаг булагай үргэн ехэ бэлшээри нэмжыдэг. Эндэ Мухар-Шэбэрэй «Знамя Ленина», «Забайкалец», Тарбагатайн «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай hаалиин гүүртэнүүд, буруу хашарагууд, хонид зундаа бэлшээгдэжэ, hү ородог, тарггалдаг байха юм.

Модогүй нюсэгэн уула, хүтэлнүүдэй хоорондуур олон тоото булаг харьялан урдажа, мал адуулхада угаа зохид.

hаяхан Тарбагатайн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалиин фермэнүүдэй зуhадаг Булаг гэжэ газарта хүрөөбди. Энэ зуhаланда 500 гаран үнеэд, мүн бэлшээн тарггалуулагдаха буруу, хашарагууд, хонид олон.

Зуhаландань ... байра hайнаар ... Тэдэнэрэй үдэ... церт хараха сцен... ра зохидоор бод... шадай гэртэ элект... лагдаба.

Энэ зуhаланда 50... сэтэй электроста... Мүнөө электрын ... лэгдэнэ, үнеэд hаа... хонь.

Колхозой ... С. А. Ерофеев, ... У. Н. Ивлев гэгш... тэй бригадир Ха... верстович Рыжаков... (Зураг дээрэ зүүн ... дэхинь) эндэ үнеэ... 3» гэhэн дүрбэн ... хожо дүүргэхэе... бригададань 7 хүн...

— «УДС-3» агрег... да угаа зохид гэж... на. Эндэ үнеэн бү... ряанай зүйл хэж... кормушкатай,—гэж... жаков магтаба.

Тэдэнэр агрега... гасгүй, ямаршье ... түхеэрнэ. Хэрбээ э... хүдэлөөгүй байба... өөрынь мотоор хү... дэнэ.

Энэ ушарта ген... hэн ремениие мул... то углаал hаа дүр... нүхэр Рыжаковой ... зохёон тааруулhан...

Эдэ агрегату... үнеэдэй байха хо... ябаад орохо корм... шэнээр түхеэрэгд... hээ үнеэдэй гарах... дэ.

Гадна үнеэдэй ... уhа бүлеэдхэхэ ... кухни бии.

Алтайда авиаци хэрэглэжэ, ургасада минеральна үтэгжүүлгэ, нэмэлтэ тэжээл оруулна, буртаг үбhэнтэй тэмсэхэ хэмжээнүүдые абана. Зураг дээрэ: Ново-Алтайска hүнэй, овощиин совхоздо үтэгжүүлгэ тараажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

КОММУНИСТНУУД ШИИДХЭХЫ УЧАСТОГУУДТА

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй тогтоолой үндэhөөр партийна органуудай хүтэлбэриие үйлэдбэриин шэнжэ дахуулан байгуулhан сагhаа хойшо колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай харюусалга нилээд дээшэлжэ, үүргэнь үргэдхэгдэжэ эхилhэн байна. Тэдэнэр ажахынгаа байдал, саашанхи хүгжэлтэ тушаа hанал бодолоо ехээр табидаг, алибаа ажал ябуулгада хэзээ хэзээнэйхиhээ үүсхэлтэйгээр хам оролсоно.

Манай Хориин хүдөөгэй үйлэдбэриин парткомой инспектор-партэмхидхэлшэд, инструкторнууд болон пропагандистнууд ажахынуудта, тэдэнэй бүхы hалбаринууд дээгүүр ходо ябажа, эмхидхэхы шэглэлтэй хүдэлмэри эрхилдэг, тэндэхи парткомууд болон партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ тодорхой туhаламжа үзүүлдэг.

Тиихэ үедөө нютагуудтахи коммунистнуудые үйлэдбэри дээрэ олоор гаргажа, партийна нүлөөгөө улам үргэдхэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Тиигээдшье түрүүшын алхамууд хэгдэжэ эхилээ гэжэ тэмдэглэмээр.

Энэ асуудалда Чисаанын совхозой партком онсо анхарал хандуулдаг. Тэрэниие бариmталхын тула совхозой 2-дохи отделениин партийна эхин организациин (секретаринь нүхэр Б. Ш. Буянтуев) ажабайдалhаа хэдэн жэшээнүүдые харуулая. Тус партийна организаци КПСС-эй 26 гэшүүдhээ, гэшүүндэ кандидатуудhаа бүридэнэ. Тэдэнэй дундаhаа тракторно-таряан ажалай бригадада 10 хүн, хонишоноор—5, hаалишад болон үхэршэнөөр—4, сабшалан уhалалганда нэгэ хүн хүдэлнэ.

Партиин гэшүүд болон кандидадуудые үйлэдбэриин шиидхэхы hалбаринууд дээрэ зүбөөр хубаарилан табиhан ушар отделениин ажал ябуулгада hайн нүлөө үзүүлдэг байна бшуу. Энэ отделени hү абалгаар совхоз соогоо түрүү зэргэдэ ябадаг. Хэрбээ совхозой бүхы hаалишад дунда зэргээр үнеэн бүриhөө 4 hара соо 327 килограмм hү haagaad байгаа hаань, харин энэ отделенидэ 410 килограмм hүн haагдаа. КПСС-эй гэшүүн Цыпилма Дашиева, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Дыжит Дашиева болон бусад олон hаалишад бүри ехэ hү haанхай.

«Улааха арал» нютагтахи hү hаалиин гүүртэ шэнэ дүй дүршэл, онол арга хэрэглэхэ гэжэ хододоо оролдодог. hаа-даhан hүнэй тоhолигые нэмээхын тулада эндэхи бүхы hаалишад hүеэ хоёр хүнэг соо илгажа haадаг болонхой. Үнеэдые оньhон аргаар haaxa гүхеэрэлгэ тодхоод, ашаглажа байна. Малаа hайнаар харууhалха, ашаг шэмыень дээшэлүүлгэдэ үхэр адуулагша коммунист Цыден-Доржи Генинов ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Москвада hая болоhон коммунис ажалай ударнигуудай бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадалсаhан, КПСС-эй обкомой гэшүүн Намсалма Дулмаева энэ отделенидэ ажалладаг. Нүхэр Дулмаева ажахын тоосоондо ороhон, хонишодой бригадые хүтэлбэрилдэг юм. Тэрэнэй бригада амжалтаяа жэлhээ жэлдэ арьбадхан, социалис мүрысөөндэ түрүүлнэ.

Мүнөө жэлэйнгээ хабарай тарилгые хаhа саг соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ зорилгоор отделениин партийна организаци нилээд ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаа, ажалша зоноо энэ шухала кампанида бүрин элсүүлээ. Тиин 2500 гектарта элдэб түрэлэй эртын, оройн ургамалнуудые тарижа дүүргэнтээ.

Механизаторнууд болон бусад тарилгашадай дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулhан, социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэhэн байна. Полевой станда радиоприемник табиhан, сүлөөтэй сагтаа механизаторнуудай шатар, даам, домино наадаха, шэнэ газетэ, журналнуудые уншаха арга олгоhон байна. Нүүдэл наймаа даадаг коммунист Даши-Дондок Жимбеев үдэр бүри гэхээр поли дээрэ гаража, тарилгашадта хэрэгтэй юумэнүүдые худалдадаг байгаа.

Отделениин партийна организаци механизаторнуудай социалис мүрысөөнэй дүн ходо гаргадаг, илагшадта улаан тугханууд барюулагдажа, тэдэнэй нэрэ алдар «дайшалхы», «сахилгаан» хуудаhануудта, ханын газетэдэ бэшэгдэдэг байгаа.

Коммунистнуудые үйлэдбэриин шухала шухала участогуудта зүбөөр хубаарилжа табиhанай ашаүрэ эндэ дурдагдаhан баримтануудhаа элеэр харагдана. Тиимэhээ колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай анхаралые энэ асуудалда саашадаа бүри ехээр хандуулха зорилго табигдана.

Г. Бальжиров,
Хориин хүдөөгэй парткомой соёл сурталай таhагые даагшын орлогшо.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Чисаанын совхозой 5-дахи фермэ (эрхилэгшэнь нүхэр Д-Н. Д. Дарижапов, тракторно-таряан ажалай бригадир нүхэр И. М. Михайлов) хабарайнгаа эртын тарилгые агрономическа hайн болзор соо, эрхим шанартайгаар совхоз соогоо эгээл түрүүлэн дүүргэhэн байна. Эндэ хамтадаа 1800 гектарта ороohото ургамалнууд таригдаба.

Фермын механизаторнууд Владимир Степанов, Федор Диянов, Цыдып Потеев, Семен Балдуев гэгшэд хамагhаа hайнаар хүдэлhэн, бүтээсэ ехэтэйгээр техникээ ашаглаhан байна.

Эрхим амжалта туйлаhанайнь түлөө энэ бригадын механизаторнуудта 30 түхэригэй мүнгэн ... даа.

Хони хайшалалгада бэлэд... түргэ...

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин олонхи ажахынууд хони хайшалалга хаhа болзор соонь эхилжэ, түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхын тула энэ шухала кампанида эртээнhээ бэлдэжэ эхилhэн юм. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Дружба», Родина» колхозууд хони хайшалдаг агрегадуудаа сүм заhабарилжа дүүргээ.

Гэбэшье эндэхи Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо хони хайшалалгын бэлэдхэлэй хүдэлмэри оройдоо эхилээдүй. Эндэ нэгэшье агрегат мүнөө болотор бэлэн бол... Марксын нэр... мүн лэ унжа... Эндэхи найм... оройдоо дүрбэн... лагдаа.

Хяагтын үйлэ... лениин хүдэлм... лон ажахынуу... лэгшэд хони хай... лэлхэл түргэд... жээ абаха ёhото...

Ажалшадай бэшэгүү...

САБШАЛАН ДЭЭРЭЭ

Лэмажап Дондопович Ранжуров жара наhаяа шахажа ябаhан үбгэн юм. Тиигэбэшье «үтэлөөб, хүнгэшэг ажал үгыт» гэжэ ябадаг хүн бэшэ. Отделениин бэрхэ луговодуудай нэгэн, туладаа жэл бүри hайн ургаса хуряажа абадаг юм. Жэшээнь, нёдондо нүхэр Ранжуровай даадаг Хабшуугай сабшалангай гектар бүриhөөнь 25 центнер үбhэн хуряагдажа абтаhан байгаа. Гол горходой мүльhэ дошын хайлажа, hайрамай урдажа эхилхэhээ хойшо энэ хабартаа Л. Д. Ранжуров Барьмид хүгшэнтэеэ Шаазгайн 60 гектар сабшалан хоёр дахин, тиихэдэ Тоорэм гэжэ газарта шэниисэ тариха 30 гектар поли hайн шанартайгаар уhалаад байна.

БЭЛЭН ...

Хонидой ноohо ... рюусалгатай хаh... жо ерэбэ. Энэ ... рииe богонихон ... тэ хоролтогүйгөө... ла эрхим бэлэд... юм даа. Тиимэ... делени хонидой ... гада бэлэн бол... начальник нүхэр ... хайшануудые х... Н. Р. Мункуев ... рилжа дүүргэнх... нидоо хайшалж... hаань, — түгэс... тэндэ хүдэлхэ х... олдонхой, тус ... мэдэнэ.

худөө бэш...

Хяагтын айм...

ХОНИДОЙ ТҮЛ ГАРЗАГҮЙГӨӨР АБАХА

Хонин ажал Хориин үйлэдбэриин управлениин хүдөө ажахын нэгэ шухала hалбаринь болоно. Эндэхи газар дайда хони үсхэбэрилхэдэ таатай. Нютагайныhье зон haha үеэрээ хонишон байжа, тэрэнэй тодхол олонхой.

Хонид түхэреэн жэл соо шахуу бэлшэжэ, үнэ багатай мяха, ноohо үгэдэг гээшэ. Управлениин хонин ажал эрхилдэг олохон ажахынууд тэндэ хони үсхэбэрилжэ, тэрээнhээ ашаг шэмэ ехээр абаха арга бии байhаниие харуулба. Колхоз, совхозуудай олонхи отарануудта түл абалга гол түлэб дүүрэнтээ. Түрүү хонишод бригадынгаа хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэжэ, түл абалгые hайнаар үнгэргөө, хурьгадаа гарзада оруулаагүй.

Түлнүүдээ бүтэн бүринөөр түлжүүлхэ зорилго Хориин үйлэдбэриин управлениин хонишодой урда табигдана. Управлениин ажахынууд энэ жэл 18500 хурьга нёдондонойхиhоо үлүү олоор абаха хараалаамжатай.

Түл абалгын үедэ «Коммунизм», «Дружба» колхозуудай малшад, мүн зарим совхозой фермэнүүд яhала hайнаар хүдэлмэрилжэ гараа. Эдэ ажахынууд түлшье балай гарзалуулаагүй. Эрхим хонишод түрүү арга шадабари хэрэглэн, түлнүүдээ гарзагүйгөөр мал болгожо байна. Жэшээнь, «Дружба» колхозой хонишон Н. Раднаев 546 толгой хонинhoo 541 хурьга абанхай. Тэрэшэлэн хонишон М. Рабдановай отарын 100 хонин бүриhөө абтаhан түлынь 90,7 толгой болоно. Чисаанын совхозой хонишод Н. Гылыков, Е. Нестеров, А. Цыренжапов, М. Балданова гэгшэд 100 хонин бүриhөө 100 хурьга абабад. «Коммунизм» колхозойшье хонишод Д. Сампилова, Ц-Д. Доржиев гэгшэд 95 хурьга 100 хонин бүриhөө абаа.

Управлени бүхы дээрээ нёдондонойхиhoo нэгэ бага тээрэ гэхэ гү, али хурьгадые гарза багатайгаар абабашье, зарим ажахынуудынь түл абалгые хангалтагүйгөөр, гарзатайгаар үнгэргэжэ байна. «Победа» колхоз, Анаагай, Үдын, Яруунын совхозууд болон бусад зарим ажахынууд олон хурьга гарзалуулаа. Анаагай совхозой хонишон Мижитов даажа байhан 700 хонинhoo 330 хурьга абаа. Тэдэнэй 100 гаранинь гарзалжархёо. «Победа» колхозой хонишодой комплексно бригада (бригадирынь нүхэр Дансаранов) 1200 хонинhoo 800 хурьга абаhан байгаа. Тэдэ хурьгадайнгаа 50 гаран процентые үхүүлhэн юм. Ахалагша хонишон Генеев (Яруунын совхоз) 200 гаран хурьга гарзалуулба.

Тэндэхи зарим ажахынуудай хонид туранхай байhан дээрэhээ хурьгадынь эхынгээ hүндэ саданагүй. Тэдэ үлэн хурьгадта онлоо тэжээл эдюулхэ хэрэг эмхидхэгдээгүй байhаар. Тэрээнhээ боложо, түлнүүдынь муудаад үхэнэ.

Хурьгадай зариман ноohо эдишэнhээ боложо, гэдэhэ хотоёо таглагдан үхэдэг ушар үзэглэнэ. Хонидой байра, хурьга оруулдаг хашаа доторхи уhэ ноohон, шэбхэ шэнхэг сэбэрлэгдэдэггүй байhанhаа хурьгад гарзална. Үлэн хурьгад эдихэ юумэ бэдэрэн, ноohоноор хүдхалдашаhан хэбтэри мэтын муухай гэшхэдэhэ эдижэ гарзалдаг. Зарим хонишод хурьгадтаа тэжээл үгэхэдөө малай хүл доро хаяна. Тэрэнь мүн лэ малай хүлөөр гэшхэгдээд, ноohо, хохиртой хүдхалдана. Эдэ бүхы ябадалhаа боложо хурьгад хоролтодо ороно. «Победа» колхозой хонишон Ахметовэй даадаг отарада гарзалhан 7 хурьгадай 5-ниинь ноohо эдиhэнhээ боложо үхэhэн байба. Иимэ баримтануудые тоолохо болоо hаа олон.

Хурьгадай балсангаа сайража үбдэhэн үбшэнөөр түл гарзалуулха ямаршье шалтагаан байхагүй ёhотой. Энэ үбшэнhөө боложо, управлениин ажахынуудта бүхы дээрэ 500 гаран хурьган гарзалаа. Тэрэнь хоролтодо оруулагдаhан түлэй 4 процент үлүүтэйнь болохо юм. Илангаяа энэ үбшэнөөр Анаагай, Үдын, Нарhатын совхозууд олон хурьгадаа үлүүлhэн байна. Иимэ үбшэнөөр үбдэhэн хурьгадые саг соонь, зүбөөр аргалжа шадаа hаа, тэдэнэй гарзалалгые зогсоожо шадагдаха байха. «Коммунизм» колхозой ветврач Л. Ц. Цыбекжапов, «Дружба» колхозой ветфельдшернүүд нүхэд Очиров, Шагдаров, Белоусов гэгшэдэй эмшэлhэн хурьгадай гарзалхаяа болилолшинь жэшээ болохо үгэнэ.

Отаранuудта балсан сайрадаг үбшэн дэлгэрбэл, хурьгадые селенээр нэгэ, хоёр дахин гү, гурба дахин уридшалан аргалхада үшөөл хүсэд туhа хүргэнэгүй. Тиимэhээ тэрэ аргалалгые «Коммунизм», «Дружба» болон бусад колхозуудай мэргэжэлтэдтэл 5 7 дахин хэлэг болоо hаа зүйтэй hэн.

Үбшэлhэн бүхы малаа дуулыень эмнэжэ хүшэ хүрөөгүй гү, али аргалалгын хожомдоhон ажахыда тэрэ үбшэн hүжэржэ, хонин ажалдань ехэхэн хохидол ушаруулдаг.

Мүн хурьгадай үхэл хүйтэ абаhанhаа шалтагаалhан ушханай үбшэнhөө болодог. Илангаяа үбшэн хурьгадые саг соонь илгаагүй, аргалалга хээгүй hаа, отаранuудта хурьгадай үхэл тохёолдодог юм.

Энэ талаар «Коммунизм» колхозой ветеринарна мэргэжэлтэд үнэтэ үүсхэл гаргаа. Тэдэнэр үбшэн, үлбэр хурьгадые аргалха стационар эмхидхэhэн байна.

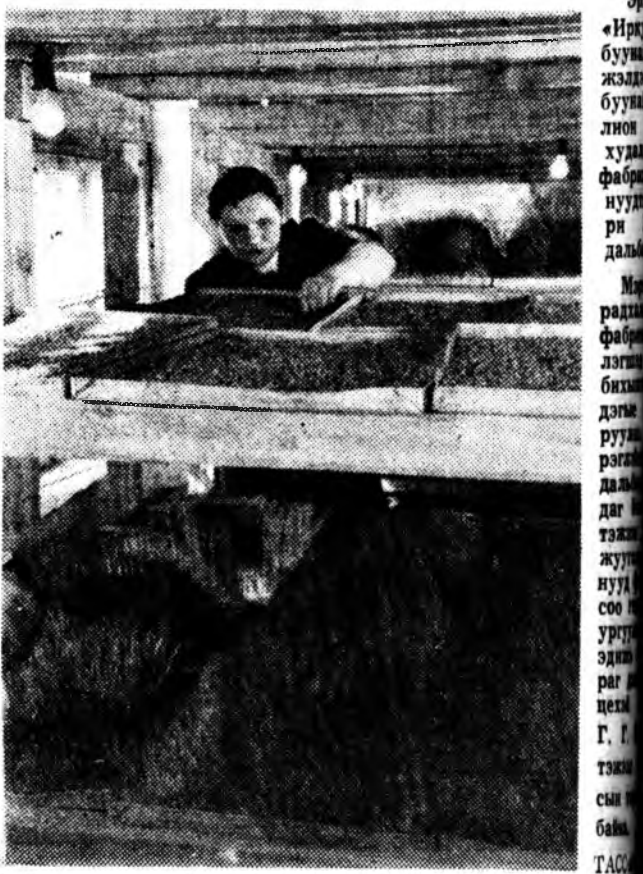
Хурьгадай элдэб үбшэндэ хүрэhөөр дайрагдахагүй шэрхи бэхи байхынь тула малдаа микроэлемент ходо үгэхэ шухала. Микроэлемент малай бэедэ багахан байбашье, залуу малай ургалтада ехэ нүлөө үзүүлдэг.

Бахалзуурай, мүн балсангай үбшэнөөр үбшэлдэг малтай Хориин үйлэдбэриин управлени мэтэ газарта малай тэжээлэй рациондо йод, селенэ болон микроэлементын бусад зүйлнүүдые нэмэлтэ болгон үгэлсөө hаа зохисотой.

Элбэг, шэмэтэй тэжээл дээрэ байлгахада, хонид элүүр, бэхи бэетэй, үбшэн халдасагүй түл гаргадаг гээшэ. Тиимэhээ хонидой отондо орохоhoo урид хурьгадыень саг соонь илгаха шухала. Тэдэнэй отондо орохо хүрэтэрөө хүшэ абахынь тула hайн бэлшээридэ ябуулха хэрэгтэй.

Хони, хурьгадые hайнаар харууhалаа, шэмэтэ тэжээл эдюулээ, малаа оролдосотойгоор харууhалаа хада, элүүр базаг бэетэй, гарзалсагүй хурьгадай абтаха байhыень ажахынуудай хонишод болон хүтэлбэрилэгшэд мэдэхэ зэргэтэй.

Г. Титов,
Буряадай научно-үйлэдбэриин ветеринарна лабораториин таhагые даагша.

Эр... «Ирку... бууна... жэлд... бууна... лион ... худа... фабри... нууд... ри ... дальб...

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1963 оной июниин 4.

МЕХАНИЗАТОР — ГАЗАРАЙ ЭЗЭН

...тарья болон хүдөө ажахын бусад продуктнуу... элбэгээр, хямда сэнтэйгээр абаха гэһэн дай... ...илго колхоз, совхозуудай урда табигданхай. ...е бэелүүлэн, Хориин үйлэдбэриин управ... ...саанын совхозойхид тарьян ажалые шэнэ, ...аар эмхидхэжэ байна. Отделени бүхэндэ ...-тарьян ажалай бригадануудта газар, хэ... ...никэ даалгажа үгөөд, ажахын тоосоондо ...Механизаторнууд газарайнгаа бодото эзэд бо... ...эр баян ургаса ургуулхын тула үнэн зүр... ...лдоно.

...хэжэ байһан ажалай дүй дүршэл тухай ...логдобо.

Чисаанын совхозойхидой дүй дүршэлһөө

...ХЭНЭЙ гол баялиг ...сабшалан, бэлшээ... ...р болоно. Тэн... малаа бэлшээжэ, ...жээлыень хуряажа, ...мүн ороohо тарья ургамалнуудые ур... ...ди.

...муугаар, эзэн бу... элдүүрилхэ болоо ...гаад ажахыгаа аша ...д хүгжөөхэ, эдеэ ...лбэг дэлбэгээр аба... ...гүй бшуу. Гадна му... ...ал ажалай продукт... абахаһаа гадна, тэ... ...ынь үные эрид хям... ...ахынгаа бүхы һал... ...олзо ехэтэйгээр эр...

...нуудые бэелүүлхын ...вхоздо ямар хүдэл... ...жэ эхилһэн тухай ...е.

...ИНГАА ЯНЗААР ...ЛЖЭ ХОЛО ...ДОХОГҮЙ

...эмхидхэгдэһээр ...эл үлүүтэй боложо ...ээ түрүүнэйнь кол... ...до 6 отделени эм... ...байһан комплекс... ...дые хуушан хэ... ...һэмди. Хэнэйшье ...ексно бригада гээ... ...кторно-тарьян ажа... ...эхилээд, малай ...рма, гүүртэ, отара... ...ажахы ха юм. ...янзын һалбаритай ...газарынь хэр зү... ...тэйгөөр хэрэглэгдэ... ...ты даа. Сэхыень ...алан, сабшалангай ...эшэлүүлхэ, һайнаар тула оролдохо бо... ...байгаагүй. Юуб гэ... ...торнууд хуряажа ...гаа түлөө бэшэ, ..., элдүүрилһэн газарайнгаа гектарай хэмжээгээр ажалай түлөөһэ абадаг һэн. Тиимэһээ ехэнхидээ тарьялангай элдүүрилгын шанар муу, агротехникын заабаришье ёһоор сахигдадаггүй байһаншинь элитэ. Мүн малшадшье тарьялан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхые оролдоггүй, юрэдөөл тарьян ажалай бригадынхидай адууһа малдань үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ үгөө һаань лэ һанаагаа дүүрээд һуугаа.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, ажахынгаа гол баялиг — газарые бодомжотой, эзэн ёһоор эдлэдэг болоогүйһаа, амжалта туйлаха бэрхэтэй гэжэ ойлгогдоо.

МЕХАНИЗАТОРНУУД АЖАХЫН ТООСООНДО ОРОО

1961 онһоо хойшо хүршэ Хэжэнгын совхозой суута хонишон Цынгэ Буянтуев болон бусадай жэшээгээр бүхы жэжэ отарануудаа томодхоод, ажахын тоосоото бригадануудые эмхидхэн, тэдэндэ хэрэгтэй сабшалан, бэлшээриин газар даалгажа үгөөбди. Һүүлэй 2 жэлэй туршада совхозой түрүү хонишод Н. Дулмаева, С. Холхоров (хоёрдохи отделени), Н. Гыльков (дүрбэдэхи отделени), Ц. Норбоев табадахи отделени) болон бусадай даадаг бригаданууд өөһэдынгөө хүсөөр үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ, түл һайнаар абана, хонидоо тобир тарганаар ондо оруулна, ноохошье ехээр хайшална. **Нёдондо совхоздомнай ажахын тоосоондо ороһон хонишодой хүсөөр 30 гара мянган центнер үбһэн хуряагдаа гэхэ гү, али ажахыда бүхыдөө абтаһан үбһэнэй 50 процентыень хонишод бэлэдхэһэн байна.** Гансахан энээн дээрэһээ харахада, газар эзэтэй болоод байхадаа али тухай ашагтай гээшэб.

Тэдэнэй жэшээгээр энэ жэлдэ отделени бүхэндөө тракторно-тарьян ажалай бригадануудые баһал зохихо руунь томодхоод, тарьялангай газар, хэрэгтэй машина техникыень даалгажа үгөөд, ажахын тоосоондо оруулаабди.

Энээнэй олондо ойлгосотой, тодо байхынь тула совхозой Михайловка тосхоной гурбадахи отделениин **тракторно-тарьян ажалай бригадада ажахын тоосооной ямараар эмхидхэгдэһые харуулая.**

Эдэмнай анханһаа тарьяшан угтай, ороohо тарья ехээр ургуулхадаа шадамар, оролдосотой зон гэһэн алдартай. Тиимэһээ энэ хүдэлмэреэ тус отделенидэ түрүүн эхилээбди. Бригада бүхыдөө 1750 гектарта ороohото болон тэжээлэй ургамалнуудые, тэрэ тоодо 1000 га шэниисэ тарижа, хамта 14,8 мянган центнер гэхэ гү, али гектарай 10,2 центнер ургаса хуряаха түсэбтэй. Энэ бригадынхид 7300 центнер һолоомо, 1000 центнер зелёнко хуряажа, 1800 тонно силос дараха юм. Ондоогоор хэлэбэл, бүхы тарьялан дээрэһээ 20.128 центнер тэжээлэй единицэ абаха болоно. Бригадынхид жэл соо бүхы дээрээ 48911 түхэригэй мүнгэ зөөри гаргашалха. Тиихэдэ абтаһан центнер ороohоной өөрынь үнэ сэн 2 түхэриг 46 мүнгэтэ болохоор хараалагдана. Дарагдаһан тонно силос 3 түхэриг 38 мүнгэтэ байха. Эндэ «ДТ-54», «ДТ-75» түхэлэй 3 трактор,5 «Беларусь» трактор, мүн элдэб түхэлэй 4 комбайн болон бусад техникэ даалгагдажа үгтэнхэй.

ҺАЙНААР ХҮДЭЛҺЭН ХҮН ЛЭ ОЛЗОТОХО

Тиигэжэ механизаторнууд тарьялангайнгаа эзэд болоод, бүхы хүдэлмэреэ өөһэдын хүсөөр шанар һайнтайгаар бүтээхэ, үндэр баян ургаса хуряахын тула үнэн зүрхэнһөө оролдохо, агротехникэ наринаар сахиха болоно бшуу.

Юуб гэхэдэ, бригадынхид гол түлэб хуряаһан ургасынгаа хэмжээгээр ажалай түлөөһэ абаха юм. Жэшээнь, механизатор бүхэн тарилгын үедэ хэһэн бүхы хүдэлмэриингөө түлөөһэ гүйсэд абаха. Тиигээд намар, ороohо тарья болон бусад ургамалнуудые хуряаха түсэбөө дүүргээд, бүхы тарьягаа амбаарта оруулаад байхадаа, үшөө 25 процент нэмэлтэ түлөөһэ абаха байна. Харин түсэбөөр хараалагдаһан ехэ ургаса абаад байбалынь, үлүү гараһан ороohо тарьянай худалдаанай бүхы сэнтэй 20 процентые өөһэдтэнь шан болгон үгтэхэ юм. Тэрэшэлэн бригадын гэшүүд бүхы хүдэлмэридөө үлүү гаргаша хэнгүй, заһабарилгын хэрэгсэл, тоһо түлишэ гэхэ мэтые алмаад байхадаа, баһал арьбалһан мүнгэ зөөриингөө 25 процентые хоорондоо хубаажа абаха зэргэтэй. Тэрэнээ үлүүсэ ехээр гаргашалаа һаа, өөһэдынгөө хармаанһаа гаргажа үгэхэ бшуу.

Хэнэйшье мэдэһээр, нэгэ зарим механизаторнуудай даабариа ходо үлүүлэн дүүргэжэ, эрхимээр ажаллахада, нүгөөдэ зариман элдэб шалтагаанһаа һаатаһан гү, али техникынгээ эбдэрһэнһээ боложо, бүтээсэ багатайгаар хүдэлһэн ушар али олон байдаг. Тэдэнэй ажалай түлөөһые хэһэнэйнь зэргээр, зүбөөр үгэхын тула иимэ гурим тогтоогообди. Жэл соо хэн хэды шэнээн түхэригэй олзо олоһон байнаб, тэрэнэйнь 1 түхэриг бүхэндэ хараадуулжа, нэмэлтэ 25 процент түлөөһэниинь үгтэхэ юм. Тиимэһээ мүнгэн олзо ехээр олоһон механизатор нүгөөдүүлһээ хэзээдэшье дээшээ түлөөһэ абаха. Энээн дээрэһээ харахада, һайн хүдэлһэн хүнүүд лэ зүбөөр урмашуулагдажа, хэһэн ажалынь бодотоор сэгнэгдэхэ байна. Тус бригадын жэшээгээр үшөө тракторно-тарьян ажалай 5 бригада ажахын тоосоондо оруулагдаа.

Ажалай эмхидхэлэй шэнэ гурим аляагаараашье үлэмжэ һайн байһанаа энэ хабарай тарилгын үедэ элитээр харуулаа. Байгша ондо хабар хожом болотор хүйтэн байжа, тарилгын хүдэлмэриие ехээр һаатуулаад, хожомдожо эхилэгдээшье һаань, эртын ороohото ургамалнууд гол түлэб богони болзорто, эрхим шанартайгаар таригдаа. Бүхыдөө 9200 шахуу гектар ороohото, тэрэ тоодо 7300 шахуу га шэниисэ гол түлэб (90 процент) хэрээһэлүүлэн тарьябди. Эртын тарилга нёдондонойхиһоо 2000 гаран гектараар ехэ болоошье һаа, энэ хүдэлмэри оройдоол 16—17 үдэр соо дүүрээ. Илангаяа табадахи отделениинхид (эрхилэгшэнь Д-П. Дарижапов, бригадир И. Михайлов), дүрбэдэхи отделениинхид (эрхилэгшэнь Очиржапов, бригадирнууд А. Кузьмин, Ц. Чернинов) эмхитэй һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, тарилгаяа 14—15 үдэр соо дууһаа. Нэн түрүүн газар элдүүрилтэ, тарилгын шанар урда урдынхиһаа һураггүй һайн байгаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Эдэ бүгэдэ ажахынгаа бүхы һалбаринуудые шэнэ, зүб гуримаар эмхидхэжэ эхилһэн түрүүшымнай алхам гээшэ.

Илангаяа ажалай эмхидхэл, тоо бүридхэлые улам гуримшуулха ёһотойбди. Саашадаа отделени, бригада бүхэнэй тарьялангай газарые механизаторнуудта тус тустань даалгажа үгөөд, абаһан ургаса, эдеэ хоолойнь зүйлэй хэмжээгээр түлөөһыень үтэлэг болоо һаамнай дээрэ. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр даажа абаһан газараа өөһэдөө зүбөөр хахалжа, элдүүрилжэ, һайнаар үтэгжүүлээд, агротехникын заабари наринаар сахин, элбэг баян ургаса хуряахын түлөө тэмсэхэ бшуу. Мүн тэдэниие түрүү агротехникэдэ ходо һургажа, гол мэргэжэлыень дээшэлүүлжэ байха зэргэтэйбди.

Ц. Базаржапов,
совхозой директор.

**

ТАРЯАН АЖАЛАА ШЭНЭ ГУРИМААР ЭРХИЛНЭБДИ

Халаанай даабари 150 процент дүүргээ, ойро зуура амарха, хөөрэлдэхэдэшье болохо. Зураг дээрэ: совхозой табадахи отделениин түрүү тракторист Цыден-Дамба Лхасаранов халаанайнгаа тракторист Бата Хазановтай. М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

Үндэр ургаса— өөһэдымнай оролдолгоһоо

Энэ жэлэймнай хабарай тарилга урда урдынхиһаа онсо илгаатай. Яахадааб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, байгша ондо ажахын тоосоондо ороод, түрүүшынхеэ бэе даажа хүдэлөөбди. Хоёрдохёор, энэ хабартаа хожом болотор хүйтэн байгаад, эртын тарилга ехээр оройтожо эхилээ.

Иимэ орёо бэрхэтэй сагта үдэр, час бүхэнэй гамтай байһаниие мэдэржэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэн, хүн бүхэн өөһэд өөһэдынгөө хүдэлмэридэ айхабтар харюусалгатайгаар хандана. Бүхы машина техникэеэ хоёр халаанда, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэн, эртынгээ, мүн бүхы тарилгаяа богони болзорто, эрхим шанартайгаар тарьябди.

Манай отделениин ажахын тоосоондо ороһон тракторно-тарьян ажалай 2 бригадада хамта 2600 га болохо эртын ороohото ургамалнууд, мүн 700 гектар обёос болон тэжээлэй бусад ургамалнууд бүхыдөө һара хүрэхэгүй болзор соо таригдаа. Һаяар 310 гектарта кукурузаяа тарижа дүүргэхэмнай. Эндэ манай түрүү кукурузашан Д. Грешиловэй звеногойхид 3 сеялкэ холбоһон агрегадаар үдэрэй 65—70 га хүрэтэр, зүб квадрат гарган тарина.

Хабарай тарилгын эрхимээр үнгэрһэнэй үшөө нэгэ һайн талань юуб гэхэдэ, звеное даагша, бригадирнуудһаа эхилээд, тракторист, сеялкэшэд —бултадаа хахалалга, тарилга дээрээшье нэн түрүүн шанарай түлөө шангаар тэмсэдэг байгаа. Энэньшье ойлгосотой. Ажахын тоосоондо ороһон хадаа хуряаһан ургасынгаал жэшээгээр түлөөһэ абаха байна ха юмбибди. Үндэр баян ургаса—гансашье сагай уларилһаа бэшэ, мүн газараа зүбөөр элдүүрилһэн, шииг нойтыень һайнаар бариһан, агротехникын заабариие сахижа, эгээл хаһа сагтань эрхим үрэһөөр, дүүрэн нормын ёһоор тариһанһаа ехээр дулдыдадагынь мэдээжэ.

Байгша ондо сагай уларилай таарамжагүй байһаниие хараада абалсан, эгээл таатай зохид болзортонь, майн эхеэр тарижа захалаабди. Хэрбээ энээнһээ эртэ тарья һаамнай, хүрьһэн дулаасаагүй байгаад, ургаса удаан гараха, тэрэниие бүртаг үбһэн урдижа дараха, өөдэлүүлхэгүй һэн. Дан хожомдуулаа һаа, тарьянай эдеэшээгүйдэ баһал хюрүү унажа, хүлдөөжэ магад бшуу. Саашадааашье бидэ сагай уларил, байгалиин эрхэ байдалые хаража, тарилгынгаа эхилхэ болзорые өөһэдөө тогтоохобди.

Ороohото ургамалнуудые бүхыдэнь хэрээһэлүүлэн, гектар бүриин 2 центнерһээ бага бэшэ үрэһэ хэжэ, тэрэнээ һайнаар хордоод тарьябди. Урдань үрэһэн дутаха гээд, бага нормотойгоор, шэнгээр тарижа, ургасаяа ехээр муудхадаг байгаабди. Мүн мүнөө бүхы газарайнгаа хүрьһые хүндэ катогоор нягтаруулан даруулаад, шииг нойтониинь һайнаар хушагдаа. Энээнэй ашаар хүрьһэнэй дээдэ талын шорой һалхинда хиидэхэгүй ха юм. Иигээд бүхы тарьялангаа борнойлжо, бүртаг үбһыечь үгы хэхэмнай. **Нэгэ үгөөр хэлэбэл, га бүриин 11 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абахын түлөө хүсэ шадалаа гамнахагүйбди.**

Хэнэйшье мэдэһээр, механизаторнуудай шэн зоригтойгоор, эсэшэ сусашагүй, үнэн зүрхэнһөө хүдэлһэнэй ашаар эдэ хүдэлмэри эрхим шанартайгаар бүтээгдэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, үдэр һунигүй газар хахалһан трактористнууд Т. Кривошеев, Ж. Цыдыпов, П. Кривошеев, тарилга хэһэн А. Агапитов, К. Агеев, Ч-Д. Цыденов; С. Доржиев болон бусад трактор, машинануудаа һайнаар абажа ябаад, халаан бүриингөө даабари ходо 150—200 процент дүүргэдэг һэн.

Механизаторнууднай газарайнгаа, машина техникынгээ бодото эзэд болоһоноо гүйсэд мэдэржэ, ажалдаа улам харюусалгатайгаар хандан, бүри эмхитэйгээр хүдэлжэ, баян ургаса туйлаха байһандань этигэнэбди.

Н. Очиржапов,
дүрбэдэхи отделениин эрхилэгшэ;

А. Кузьмин, Ц. Чернинов,
бригадирнууд.

...никэдээ баһал эзэн ёһоор хандаха

...дэлмэриин үедэ ...никээ һаадгүй, ...гээр хүдэлгэхэ ...не хаһа сагтань ...барилха, техни... хангаха, эзэн ...ябаха хэрэгтэй. ...гадануудай ажа... ...ороод байһан ...ье ехэ удха ша...

...дтэ тракторнуу... заһабарилагда... тэдэндэ техни... хангаха гури... ...сахигдадаггүйһөө ...бдэрхэ, һаатаха ...гдэдэг һэн.

...абтахагүйн тула ...кын механиза... ...шээгээр хабарай ...поли дээгүүр ...р, машинада ...рууһа, бага зэр... байра дээрэнь ...бригада эмхид... ...тус тустаа ав... али тракторта ...аад, тэндээ то... ...а хэхэ амһарга, элдэб түхэлэй ...эг, түхеэрэлгэ... хэнхэй ябадаг. болоо һаань, ...инада һэлгээд ...божо запасной ...айдаг юм. Трак... дээрэнь бага ...ри, техническэ ...шадамар бэрхэ, ...ргэжэһэн меха... ...дэ бригаданууд... ...эшээлбэл, хаба... ...үедэ механиза... Шамсутдинов, ...дахи, 6-дахи от... Дашацыренов, ...пов (2-дохи от... ...дыпов (3-дахи, ...) гэгшэд бухы ...гүй хүдэлгэжэ, ...рилга эрхимээр ...тэ горитой үүр...

...румын эбдэрхэ... ...ошожо, үнэтэ ...болёобди. Заһа... ...шинаар гүйлгэ... ...ргтэй деталь, ...һэлгэжэ, таа... ...ошоно,—гэжэ механизаторнууд баяртайгаар хөөрэлдэдэг.

Илангаяа трактор, машиные халаан бүридэ һайнаар тоһодохо, сэбэрлэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Гэдэндэ тоһо, түлишэ хэхэдээ үнэтэ сагаа гээхэгүйн тула тусхай боошхо, цистернэнүүдые полиин захада байлганабди.

Түбхын түрүүндэ хахалалга, тарилга дээрэшье бүхы агрегадуудые бүлэг бүлэгөөрнь хүдэлгэдэг болообди. Энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлнэ. Тэдэндэ техническэ харууһа хэхэ, уһа, тоһо, түлишэ болон бусад хэрэгсэлээр хангахада таарамжатай. Тиихэдээ агрегат бүхэн өөр өөрын загуунтай байдаг. Юуб гэхэдэ, энээгээр хэнэй ямараар, хэр шанартайгаар хүдэлһые хинан шалгахада хүнгэн болоно бшуу. Ургаса хуряалга дээрэшье энэ арга үргэнөөр хэрэглэхэбди.

Механизаторнууднай ажахын тоосоондо ороод, хүдэлмэридөө шэнэ түрүү онол арга хэрэглэн, түрүүшын амжалта туйлаба гээшэ.

Д. Жанаев,
совхозой главна инженер.

Үшөө нэгэ шанга добтолго— һүүлшын гектарнууд таригдажа дүүрэхэнь.

Мүрысөөндэ түрүүлһэн тракторист Федор Диановай даадаг комсомол-залуушуулай тарилгын агрегат (табадахи отделени).

РЕПОРТАЖ

Баян талын баатарнууд

ҮГЛӨӨНЭЙ УЛААН шара наран уула хадын оройгоор аалихан бултайжа, алтарма һайхан элшэ туяагаа үргэн ногоон тала дээгүүр сасан гүхөөжэ байба. Агаар тунгалаг һэрюухэн, оршон тойрон аажам намдуу. Гансал хөөрхэн заахан булжамуур, жэргэмэл шубууд мүндэлжэ байһан шэнэ үдэрые магтан, аялга дуугаа дэлгэнэ.

Эртэ үглөөнэй энэ амгалан номгон байдалые сошордуулан, гүбээгэй саанаһаа олон тракторнуудай бардаатай шанга абяан һонор агаарта үе үе элихэнээр дуулдана.

Набтархан хүтэл даабадхихада, хахалһан газар аяар холо хүрэтэр нэмжын харагдаба. Энэ тарьялангай баруун захаар хэдэн загуун зэргэлүүлжэ татажархинхай, 5—6 трактор ямар нэгэ үльгэр туужын хүсэтэ амитад шэнги мундуугаар бүрхирэлдэжэ ябана.

— Эдэ манай механизаторнууд оройн ургамалнуудые тариха газар хахалжа байна. Тээ тэрэ саанань, харана гүт, хоёр агрегат һүүлшын 100 гаран га обёос тарижа ябана,—гэжэ табадахи отделениин эрхилэгшэ Д.-П. Дарижапов хэлэнэ.

Уданшьегүй табан трактор газарайнгаа хойто үзүүртэ хүрөөд, булта һөөргөө эрьежэ ерэхэдээ байлдаанда добтолһон танкнуудһаашье өөрэгүй һүртэйгөөр дабшанад. Тэдэнэй дундаһаа шэнэшэг шэрэтэй «Т-74» трактор бултанһаа уридлаха янзатай, хара шорой гүнзэгыгөөр урбуулан, урагшаа тэгүүлнэ. Тэрээндэ орходоо хуушаншаг «ДТ-54» трактор баһал мүхөөгөө үгтэхэгүй хэбэртэй хойноһоонь шадалаараа табилуулна.

— Харыт, эдэнэйнгээ урилдахые. Тэрэ шэнэ трактортай Мэлс Тыхешкеевынь түрүүлбэл ха. Теэд Цыден-Дамба Лхасарановынь холошье гээгдээд үгэхэгүй даа,—гээд нүхэр Дарижапов энеэбхилнэ.

— Иигэжэ урилдажа ябахадаа газараа муугаар хахална гэжэ бү һанагты. Эдэтнай түргэн скоростёор ябажа хүдэлбэшье, шанарай түлөө хэнһээшье үлүүгээр оролдодог юм,—гээд хажуудамнай байһан үндэр бэетэй ород хүн уһан буряад хэлээр дуугарба. Энэмнай тракторно-тарьян ажалай бригадын бригадир Иван Михайлов байгаа.

— Мүнөө эгээл 7 час боложо, һүни үдэр хоёрой халаан һэлгэхэнь. Халаанай һэлгэлгэ аргагүй саг соогоо болодог юм. — гээд нүхэр Михайлов хөөрэнэ.

ҮНЭХӨӨРӨӨ БҮХЫ тракторнууд загуунайнгаа захада гараад байшаба. Толгойһоо абаад хүлдөө хүрэтэр тооһо шоройдо даруулһаншье һаа, ехэ зүдэрһэн, эсэһэн хэбэргүй, согтой залуу хүбүүд тракторай кабинанууд сооһоо гаража, шуран солбоноор газарта һүрэн бууна. Бүхэли һүниндөө байнгүй хүдэлһэн «булад хүлэгүүд» амяа даруулжа байһандал, халуун охёор уухилна. Механизаторнуудшье трактортаа уһа, түлишэ хэжэ, тоһодожо, тооһо шоройень аршажа, ехэл сүлөө забдагүй хүдэлнэ. Энэ үедэ үнөөхи техническэ туһаламжа үзүүлдэг тусхай машинатай хүнүүд Сагид Шамсутдинов Георгий Мосоров хоёр хүрэжэ ерээд, трактор бүхэниие шалгана, харана, механизаторнуудтай хөөрэлдэнэ.

— Халаанай һэлгэхэдэ, нэгэ газар хүдэлдэг бүхы тракторнуудаа байлгаад, техническэ харууһа иигэжэ хэдэг гуримтайбди. Энэ алишье талааараа һайн. Халаанай һэлгэлтэ хойно урда болоо һаа, ажалай журам һуларха, эмхигүйшье болохол,—гэжэ отделениие эрхилэгшэ нүхэр Дарижапов хөөрэнэ.

Боро мори эмээллэжэ унаһан, гартаа сажан бариһан нэгэ хүн хахалһан газар дээрэ бии болоод, хүн бүхэнэй загууниие захаһаань хэмжээд, гүйлгэжэ ерэнэ.

— Барагхан хүдэлөө байнат. Цыден-Дамба Лхасаранов 13 га хахалаа. Мэлс Тыхешкеев 14 гектар болгоо. Николай Бархалеев, Доржо Даржаев, Владимир Хабутов булта даабаря 120—140 процент дүүргээл хаш. Энээнииетнай самбарта тэмдэглэхэм,— гээд, тоо бүридхэлшэ полевой стан уруу хатаруулба.

Эндэһээ тээ зүүлжээ оройн ургамалнуудые тарижа ябаһан хоёр агрегадта ошобобди.

— Энэ хоёр залуу трактористнар Федор Дианов, Цыдып Патеев халаан соо 45 гектар тариха даабаритай аад, тус тустаа 65—70 га хүргэдэг,—гэжэ нүхэр Дарижапов механизаторнуудаа магтана.

ОТДЕЛЕНИИН хүтэлбэрилэгшэд, партийна организаци, бүхы хүдэлмэришэдынь урдахи зорилгоо гүйсэд ойлгожо, бүхы техникээ хоёр халаанда бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгөөд, 2000 га ороohото ургамалнуудые 15 хоног соо хуу шахуу хэрээһэлүүлэн тарья. Тиигэжэ бүхыдөө 4000 га тухай газарта тариһан болоно. Тэрэниие хахалха, борнойлхо, хүрьһыень жэгдэлхэ хүдэлмэридэ хэды ехэ хүсэн гараа гээшэб?! Гансахан энээн дээрэһээ харахада, механизаторнуудай ажахын тоосоондо орожо, бэеэ даагаад хүдэлдэг болоһоной ашаүрэ үшөө дахин элирнэ.

Сеялкэдэ ороohо хэхэ, хоёр халаанай һэлгэхэ һамбаанда трактористнуудтай хэдэн үгэ андалдабабди.

— Байгша ондо тарилгын шанар ямар үнгэрөө гэжэ һананат?—гэжэ асуухада:

— Һайн. Газар хахалагшаднай зэмэгүйгөөр лэ ажаллана. Нэгэ жэгдэ гүнзэгыгөөр, далангүйгөөр хахалагдаһан байдаг. Теэд тиимэ һайнаар элдүүрилһэн газарта бидэшье эрхим шанартайгаар тарихын тула шадалаараа оролдоо зон аабзабди, даа,—гэжэ тракторист Федор Дианов хэлэнэ.

— Федемнай өөрөө һайнаар хүдэлхэһөө гадна, бусадые шалгажа ябадаг, партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха постын гэшүүн ха юм,— гэжэ хэншьеб тэндэһээ дуугарба.

— Сеялкэшэдэй оролдолго баһал ехэ. Эдэмнай заримашуулдал машинадаа аһаад, миил иишэ тиишээ хаража ябадаггүй. Харин сеялкынгээ ороohоной ямараар гоожожо, хэр зүбөөр таригдаһые ходо шалгадаг, үрэһэ тарилгын нормые алдахагүй гэжэ оролдодог,—гээд, тракторист Ц. Патеев сеялкэшэд тээшээ энеэбхилэн харана.

ЭНДЭ ТАРИЛГЫН эхилһэнһээ хойшо сеялкэшэд А. Савельева, В. Балданова, Д. Сангитов, С. Банзарова, А. Соголов, Г. Борбоев гэгшэд тон һайнаар хүдэлөө.

— Урдынхидал ямар агрегат муугаар хахална, тарина ааб гэжэ хойноһоонь хаража, шалгажа байһанай үлүү болоо. Хүн бүхэн лэ хэһэн ажалдаа үнэн зүрхэнһөө ханалгатайгаар хандан, эрхим шанартайгаар бүтээхые оролдоно,— гэжэ совхозой главна агроном А. Андреев хөөрэнэ.

Тиигээгүй һаань, хайшан гээд үндэр баян ургаса абтахаб даа. Эдэмнай юрын механизаторнууд бэшэ, газарай эзэд, ажахын тоосоондо ороһон бригадынхид ха юм.

Полевой стандань ороходомнай, һүниин халаанһаа ерээшэд ехэ стол тойрожо һуушанхай, хоол барижа, хүхинэлдэжэ байба. Зариманиинь шатар, даам табижа наадана, газетэ, журнал уншана. Станай нүгөө таһалга соо плакат, лозунг, ханын һонин, хүнэй хэһэн хүдэлмэри харуулһан самбар, бюллетень гэхэ мэтэ дарайтар үлгөөтэй. Хүнэй унтаха оро дэбдихэр олон.

Ажахын тоосоондо ороһон бригадынхид иигэжэ шэнэ гуримаар ажаллажа, амаржа байдаг.

Механизаторнуудай хүсэ хүлһэеэ гамнангүй хүдэлһэн ажалые харюулжа, мүнөө бүхы тарьялангынь ургэлжэ хибэс ногоон хүнжэлөөр хушагдаа. Ургасын гараса яһала һайн. Далан гараһан, эрээн соохор болоһон газар байхагүй. Удахагүй, 2—3 һараһаа ажахын тоосоото бригадын тарьялан дээрэ нюдэ алдама үргэн шэниисын алтан далай долгилжо, «хатан» кукурузын баян ургаса эдеэшэжэ эхилхэл.

— Иигээд лэ посходоо барижа, тарьялангаа хаагаад, хуряалгын машина техникэ бэлдэхэ, паар, шэнэ газар хахалха, үшөөл ажалнай ехэ байна,— гэжэ бригадир нүхэр Михайлов үргэн тарьялангаа хаймадан харана.

М. НАМЖИЛОВ.

Мүнөө эгээл гол шухала, зайлашагүй юумэн юуб гэхэдэ, техникэ, түхеэрэлгэ, газараа улам һайнаар ашаглан хэрэглэжэ, энээнэй ашаар хүдөө ажахын продуктнуудые эрид ехээр абадаг болохо.

Н. С. ХРУЩЕВ.

МОДОШОДОЙ ЭДЭБХИ УЛАМ ШАНГАДАНА

Мүнөө үедэ республикымнай арадай ажахын хэмжээнэй 80 гаран процентые промышленность эзэлнэ. Манай промышленность вольфрам, молибден, модо, хюрөөдэмэл модо, сонхын шэл, цемент, электродвигатель, алта, шулуу нүүрhэ, электровоз, вагон, мяха, мяханай консервэ, трикотаж хубсаhа, нооhон бүд гэхэ мэтэ олон янзын продукци Эхэ орондоо үгэжэ байна.

Ой модоной промышленность республикымнай арадай ажахыда ехэ hуури эзэлдэг. Байгаалиимнай энэ баялиг хадаа ой модоор элбэг Финляндиhаа үлүү ехэ болоно. 16 леспромхозууд жэл бүхэндэ 4,5 үлүүтэй миллион кубометр модо Эхэ ороноо эльгээжэ байна. Модо бэлэдхэлэй предприятинууд жэл бүри шэнэ, түрүү техникээр хангагдана. Ганса 1962 оной туршада шэнэ 145 автомашина, модошодые зөөхэ 20 автобус, 115 трактор, 18 бульдозер болон ондоошье техникэ абтаа. Мүнөө модо хюрөөдэхэ, шэрэхэ ажал дууhан оньhожоруулагдаа, модо таллуулгын 97 процентнь, дээдэ складуудта модо ашалгын 89 процентнь, доодо складуудта модо буулгалгын 78 процентнь оньhон аргаар бүтээгдэдэг болоо.

Партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэриие хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ, республикынгаа 40 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ зоригжоhон модошод модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ 1963 оной түрүүшын кварталай түсэбые амжалтатайгаар дүүргээд, даабариhаа гадуур 33,6 мянган кубометр модо шэчэ барилганuудта эльгээжэ шадаа. Хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ 103,5 процент болгогдоо.

Коммунизм байгуулгын агууехэ программа баталан абаhан КПСС-эй XXII съездын hүүлээр ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй дунда коммунис ажалай түлөө мүрысөөн улам эршэмтэйгээр дэлгэржэ, тэрээндэ хабаадагшадай тоо олошоржол байhаар. Мүнөө эндэ хүдэлдэг бүхы хүдэлмэришэд, алба хаагшадай 45 процентнь коммунис ажалай түлөө мүрысэжэ, 2370 түрүүшүүл болон коллективүүд энэ хүндэтэ нэрэ солодо хүртэлсэhэн байна. Жэшээлхэдэ, Хандагатайн леспромхозой модошодой хахадынь энэ хүдэлөөндэ оролсоhон, 300 гаран хүдэлмэришэд коммунис ажалай ударник болоhон юм.

Нүхэр П. И. Мизерныи даадаг бага комплексно бригада коммунис ажалай бригадын нэрэ солые 4-дэхи жэлээ ажал хэрэгээрээ харюулжа ябана. Бригадын гэшүүн бүхэн 2—3 мэргэжэл шудалhан. Тэдэнэр мүнөө 1961 оной түсэбөөр ажаллажа байнхай. Леспромхозой эрхим модо отологшо, эгээл түрүүлэн коммунис ажалай ударник болоhон И. А. Костромин ажалдаа гайхамшагта амжалта туйлаhанайнгаа түлөө Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэлсэhэн юм. Эршэтэ ажалай жэшээ харуулжа ябаhан В. И. Спиридоновой хүтэлбэридэг коммунис ажалай бригадада «СССР-эй ой модоной промышленностиин модо бэлэдхэлэй эрхим бригадын» нэрэ зэргэ олгогдонхой.

1963 оной эхиндэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат А. Н. Кудряшовой даадаг бригада үнэтэ үүсхэл гаргаа. Модо бэлэдхэлэй техникэ hайнаар шудалhан, түрүү технологи зоримгойгоор нэбтэрүүлhэн тус бригадынхид нёдондо жэлдэ 20,8 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, бага комплексно бригадын ажалай ехэ амжалта туйлаа. Тэдэнэр долоон жэлэй дүрбэн жэлэй туршада түсэбэй ёhоор 57 мянган кубометр модо бэлэдхэхын орондо 70 мянган кубометр бэлэдхээ. Өөрынгөө арга боломжо хаража үзэhэн А. Н. Кудряшовой бригада Архангельскын суута модошон нүхэр Яковлевай бригадын жэшээгээр долоон жэлэйнгээ даабариие 5 жэл 4 hара соо дүүргээд, 1965 оной дүүрэтэр түсэбhөө гадуур 42 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэжэ шиидэбэ. Түрүүшүүлэй энэ үүсхэл республикымнай леспромхозуудта халуунаар дэмжэгдээ.

Нүхэр М. А. Грещиловэй коммунис ажалай бригада Худанай леспромхоз дотор эрхимлэнэ. Эбтэй эетэй, бэе бэедээ туhалалсан ажалладаг тус бригадынхид леспромхоз соогоо эгээл түрүүлэн модо ехэ багсаар ашаха түрүү арга хэрэглээ. Модо бэлэдхэлэй предприятинуудай дундаhаа түрүүлжэ ябаhан Хандагайн леспромхоз долоон жэлэй эхинhээ хойшо түсэбөө жэл бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. 1961 ондо «Забайкаллес» комбинат дотор түрүүлэн, тус леспромхозойхид коммунис ажалай предприятиин түлөө мүрысэжэ эхилhэн юм. Мүнөө леспромхозой модо бэлэдхэлэй нэгэ пункт, 17 бригада, мастерска 3 участок, 250 түрүүшүүл коммунис ажалай коллективэй, ударнигай алдар солотой болоhон. Түрүү энэ леспромхозойхид модо шэрэхэ автомашина, модо таллуулха тракторнуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэнэ. Хүдэлмэришэн бүхэн 1962 ондо түсэбөөр хараалагдаhан 498 кубометрэй модо бэлэдхэхын орондо 558,2 кубометр бэлэдхэhэн байна. Эндэхи Паранай модо бэлэдхэлэй коммунис ажалай пункт ганса леспромхоз дотороо бэшэ, харин бүхы республика соогоо суурхана. Тус пунктынхид hүүлэй жэлнүүдтэ даабаряа үдэр бүхэндэ 6 час соо дүүргээд, түсэбhөө гадуур 35—40 кубометр модо бэлэдхэдэг болоо.

Коммунис ажалай предприятиин түлөө мүрысэдэг Хүртэйн леспромхозойхид hайн үрэ дүн харуулжа ябана. Үйлэдбэриин процессүүдые оньhожоруулха гэжэ оролдоhоной ашаар модо бэлэдхэлэй техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана. Игэжэ автомашина, тракторнууд түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо бүри ехэ аша туhатайгаар хэрэглэгдэнэ, хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлүүлэгдээ. Эндэхи хүдэлмэришэн бүхэн жэл соо 659,6 кубометр модо бэлэдхэhэн байна гэхэ гү, али долоон жэлэй hүүлшын жэлдэ туйлаха хэмжээнhээ ехээр модо бэлэдхэhэн болоно. Нүхэд А. Липатников, Ю. Варфоломеев, Н. Рудаков, П. Молчанова, И. Гаврилов, Д. Фирсов, И. Ефремов гэгшэдэй даадаг коммунис ажалай бага комплексно бригаданууд эршэтэ ажалай жэшээ харуулhаар үнинэй.

Республикын модо үйлэдбэрилдэг предприятинуудай дундаhаа Улаан-Үдын модоной завод, Онохойн модоной комбинат коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ hайн үрэ дүн туйлана. 1960 оной сентябрь соо энэ мүрысөөндэ оролсоhон модоной завод нэгэ жэгдээр хүдэлдэг болоо. Ажалай нормо дүүргэдэггүй нэгэшье хүн эндэ үгы. Нёдондо жэлдэ тус заводойхид 99 мянган түхэригэй продукци түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргаа. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, модо урадхуулгын участогай нүхэр А. Г. Плехановай даадаг бригада эндэхи коммунис ажалай табан бригаданууд сооhоо түрүүлжэ, долоон жэлэйнгээ даабариие бүри нёдондо жэлдэ үлүүлэн дүүргэhэн байгаа.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тула доторой арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхые оролдожо байhан заводой 60 түрүүшүүл ажалай нормо 5—10 процентээр дээшэлүүлхые дурадхаhан байна.

Онохойн модоной комбинат республикымнай ой модоной промышленностиин предприятинуудай эгээл томонь болоно. Комбинадай 3 мянга гаран хүдэлмэришэд, алба хаагшад коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ хабаадалсана. 3 цех, 3 халаан, 11 бригада, ажалай 446 түрүүшүүл коммунис ажалай нэрэ солотой болобо. Комбинадай хүдэлмэришэд «долоон хоногой даабариие —табан үдэр соо, 6-дахи үдэртөө —түсэбhөө гадуур продукци» гэhэн уряатайгаар ажаллажа, ехэ амжалта туйлана.

Коммунис ажалай түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөө hайнаар эмхидхээд, ямар ехэ аша үрэ харуулжа байhаниинь түрүү предприятинуудай жэшээ дээрэhээ эли тодоор харагдана. «hуралсаха, коммунис ёhоор ажаллаха, ажаhууха» гэhэн хүдэлөөн хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэржэ, гүрэнэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхэ, хүдэлмэришэдэй шадабари мэргэжэл дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл хангана. 1958 онтой сасуулбал нёдондо жэлдэ 1,5 дахин олон хүдэлмэришэд ой модоной промышленностиин түрүү дүй дүршэлдэ hургагдаа, мэргэжэлээ дээшэлүүлэгшэдэй тоо 3 дахин олошороо.

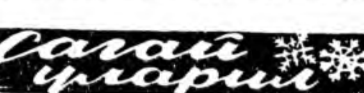
Коммунис ажалай түлөө мүрысөөндэ хабаадагшад уралан наринжуулгын эдэбхитэй ажалай жэшээ мүн лэ харуулна. hүүлэй табан жэлэй туршада ой модоной промышленностиин предприятинуудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэhэн уралан наринжуулгын дурадхалай тоо 2,5 дахин олошорhон, 5 дахин ехэ мүнгэн зөөри арьбалагдаhан байна.

Республикынгаа 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ зоригжоhон модошод хахад жэлэйнгээ түсэбые июниин 28 болотор дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Н. Тюрнев,
модо бэлэдхэлэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай обкомой хүдэлмэрилэгшэ.
И. Суворов.

Гүрэн республикымнай колхоз, совхозуудые хүдөө ажахын элдэб оньhото техникээр хангана. Байгша ондо «ДТ-54» — 99, «МТЗ-50» — 327, «С-100» — 7, «Т-74» — 54 трактор, «СК-3» — 192 комбайн, 63 бульдозер абанхай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: манай республикада үгтэhэн шэнэ тракторнууд hаяхан ерэбэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай, мүн Улаан-Үдэдэ үүлэтэйшэг байха, бага зэргээр хура бороон орохо. Улаан-Үдэ городто үдэртөө 16—18 градус дулаан байха.

Июниин 5—6-най үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг байха, зарим нютагуудта хура бороон орохо. Баруун зүгhөө hулаханаар hалхилха. hүниндөө хойто аймагуудта хоёр градус хүйтэнhөө 3 градус хүрэтэр дулаарха.

Н. Афонина.

(Консультаци)

Үмсэдөө хэды мал бари...

«Колхозой гэшүүн бэшэ хүнүүдэй үмсэдөө бариха үхэр малай нормо тухай» гэhэн РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ манай газетэдэ hаяхан хэблэгдээ hэн.

Хүдөөгэй хүдэлмэришэд, алба хаагшад үмсэдөө хэды мал барижа болохоб, энэ Указ хэзээ хүсэндөө орохоб гэжэ уншагша Игумнов Гусиное Озеро станциhаа hонирхоно. Энэ асуудалдань харюусахыень республикын прокурор нүхэр Цыденжаповые гуйбабди.

Холошье бэшэ, hаяын сагуудта арад зон хүдөө ажахын продукт, эдеэ хоолой зүйлөөр дүүрэн хангагдаха. Тиихэдэ ганса бүлэ хүнүүдые тэжээhэн хубиин ажахы үлүү болохо юм. Колхоз, совхозуудай ниитын ажахы бүхы материальна хангалтын эхин булаг гээшэ бшуу. Хүдөө ажахын хүгжэхэ бүри жэжэ үмсын зөөри түригдэжэ, хэрэгсэлгүй үлүү ажахы боложо hалаха.

Теэд мүнөө үедэ хубиин ажахыда үхэр мал хэдые барижа болохо тухай хэлэбэл нимэ.

Колхознигуудай үхэр малай нормо колхоз, артельнүүдэй Уставаар тогтоогдодог. Колхозой гэшүүн бүхэн үмсынгөө ажахыда 6—8 hаратай тугалтай нэгэ үнеэ, 2—4 хони, хоёр поршоонхотой эхэ гахай, 15—20 шубуу бариха эрхэтэй.

СССР-эй СНХ-гай 1938 оной сентябриин 30-най, 1941 оной майн 29-нэй, 1943 оной апрелиин 3-най тогтоолнуудай ёhоор совхозой хүдэлмэришэд, алба хаагшад дүрбэ hаратай тугалтай нэгэ үнеэ, үгышье hаа нэгэ ямаа, нэгэ гахай гү, али 3 хони, 10 тахяа гү, али уhанай 5 шубуу барижа шадаха болоно.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй hаяхан гаргаhан Указай ёhоор манай республикын колхоз, совхозуудай гэшүүн бэшэ эрхэтэд үмсынгөө ажахыда 4 hаратай тугалтай нэгэ үнеэ гү, али эшэгэтэй ямаа, нэгэ гахай гү, али 3 хони бариха эрхэтэй.

Үмсынгөө ажахыда үхэр мал бариха нормо тухай республикымнай Министрнүүдэй Совет нютаг нютагай байдалые баримталжа тусхай тогтоол гаргаа. Гүрэнэй ой модоной харуулай хүдэлмэрилэгшэдэй бүлэнэр нэгэ үнеэ, нэгэ түл, нэгэ гахай, гурбан хони барижа шадаха.

Энэ Указай нормоhоо үхэр малаа дээшэнь гаргаhан хүнүүд хуулиин хэhээлтэдэ хабаадуулагдаха, мүн тэдээндэ налог ашагдаха.

Налог ямар хүнүүдтэ ашагдахаб: а) Хуулиин ёhоор хараалагдаhан нормоhоо үлүү үхэр мал барижа байhан хүдэлмэришэд болон алба хаагшад; б) нормоhоо үлүү үхэр мал бариhан ху... в) колхозой ажа... аад, үмсынгөө ... hан хүнүүд; г) ... нашье, ямаршье ... аад, үмсэдөө үх... hан хүнүүд хоёр... логто ашагдаха.

Байгша оной ... Указ 1963 оной ... хүсэндөө орохо ю... лэй организацину... гөө мал тушааhа... лоhоо сүлөөлэгдэ... лайнгаа үнэ сэн... гөөр абаха.

Үмсын ажахыда ... нормо гээшые на... ха хэрэгтэй. Эг... мнай бидэнэй ду... хойрог, хүнэй ... hууhан, үлүү бул... хүнүүд үгы болох... сын ажахы гээш... лэхэдэ, өөрынгөө ... раhан хэрэг гээш...

Совет, финан... союзна организаш... хоз, совхозуудай ... лэгшэд арад зонд ... Верховно Соведэ... мэй Указые ойлгу... ехэхэн хүдэлмэри ... тогтоогдоhон норм... хюулха ёhотой бшу... хоз, совхозуудай ... организацинууд ү... нуудые тушаан аб... тэйгээр ябуулха ...

Б. Цы...
Бур.АССР-эй ...

Хүсэдөөр hаналаа нэгэдэлгэ

ПРАГА, июниин 1. (ТАСС). Аргентинын Ажалай Бүгэдэниитын Конфедерацида Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин генеральна секретарь Луи Сайян hанал нэгэдэлгын бэшэг эльгээгээ гэжэ эндэ мэдээсэгдэнэ. Бэшэг соо тусхайлбал игэжэ хэлэгдэнэ. Хүдэлмэригүйдэлгэдэ, үлэсхэлэн байдалда эсэргүүсэн, гражданска эрхэ хамгаалха зорилгоор хэhэн ябуулгынгаа түлөө арестовалагдаhан хүнүүдые сүлөөлхын тулада ажалшадые эмхидхэн жагсааха кампаниин үнгэргэгдэжэ байhые ВФП ехээр hайшаана. Аргентинын ажалшадай нэгэдэмэл тэмсэл Аргентинын Ажалай Бүгэдэниитын Конфедерациин программа-минимум соо хараалагдаhан эрилтэнүүдые дүүргэлтэ болгуулха гэжэ ВФП этигэнэ. Ехээр талархажа байhанаа Аргентинын ажалшадые, Ажалай Бүгэдэниитын Конфедерациие профсоюзуудай 120 миллион гэшүүдэй зүгhөө найдуулнабди, өөhэдынгөө эрилтэ хангуулхын түлөө тэмсэлдээ илалта туйлахыень тэдэндэ хүсэнэбди гээд ВФП-гай бэшэг соо хэлэгдэнэ.

ХАНИ БАРИСААНАЙ **ТЭМДЭГ. Советскэ Союзай техническэ туhаламжын ашаар баригдаhан Кабулдахи уласхоорондын аэровокзал түрүүшынхеэ хүнүүдые буулгаба.**

Ялагар сагаан, hайхан үнгэтэй энэ аэровокзал афган ба совет арадуудай хамтын хүдэлмэриин үрэ дүн мүн. Зураг дээрэ: аэровокзал харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Хуули бусЫн шиидхэбэри... буруушаана

ВЕНЭ, июниин 1. (ТАСС). Мүнөө Баруун Германида ажаhуудаг Отто Габсбург гэгшые Австрида бусажа ерэхыень зүбшөөхэ гэhэн шиидхэбэри Австриин Верховно сүүд гаргаа. Габсбургнууд тухай Австрида мүнөө хүсэндөө байhан хуулида, энэ хуулиие хүсэндэнь үлөөхэ гэжэ статьянуудайнь нэгэнэй уялгалhан гүрэнэй договорто орой доошье таарадахагүй байна.

Верховно сүүдэй энэ шиидхэбэриhээ уламжалан ороной предприятинуудта митингнүүд, суглаанууд боложо, тэдээндэ ха... шиидхэбэриин гаргаг... хэнэ, тэрэниие бо... эрилтэ хэнэ.

Отто Габсбургын б... эсэргүүсэн эдэбхитэй... ень хүн зониие Ав... тиин Центральна Б...

Энэ хуули бусын ... хай асуудал зүбшэ... Австриин Национал... со яаралтай сессие ... зарлаха гэhэн шии... фракциин эрилтээр ...

Гашуудалтай дүнгүү...

БОНН, июниин 1. (ТАСС). Баруун Германиин шахтанууд болон руднигуудта гэнтын аюулhаа уламжалан үнгэрэгшэ жэлдэ 770 гаран горнягууд гэмтэжэ үхэhэн байна. Энэ хадаа 1961 онойхидо орходоо 300 шахуу хүнөөр олон гээд «Вестфелиш Рундшау» гэжэ газе... дээсэнэ.

Аюулгүйе сахиха... дутамагаар абтадаг... тулэб шалтагаалан... ушарнууд болодог ...

Адендэ полициинхид зоргоороо ааша...

ЛОНДОН, июниин 1. (ТАСС). Аденэй профсоюзуудай конгрессэй гэшүүд энэ неделидэ арестовалагдаhан байгаа. Тэдэниие сүлөөлхэ эрилтэтэйгээр мянга шахуу хүн үсэгэлдэр үдэшэ демонстраци хээ. Тараахын тулада полициин горитойхон отряд тэдэниие буудаа, нюдэнhөө нёлбоhо гоожуулдаг газтай ... хаяа.

Рейтер агентствы... тын Аденhээ мэдэ... полициинхид демонс... далсаhан 10 шахуу ... тоодо 10 үхибүүдые...

Капиталай оронуудта а... тэмсэл болоно

ИТАЛИ

Миланай «Джелозо» гэжэ радио заводто эдэ үдэрнүүдтэ ехэ шанга забастовко боложо байна. Профсоюзуудай эдэбхитэдые хэhээхэ саг тулаа гэжэ заводой эзэд шиидэhэн байна бшуу. Эдэ эдэбхитэд урда тээнь хүсэтэ забастовконуудые эмхидхэжэ, ажалшадай илалтые хангадаг байhан юм.

Тэдэнэр 25 хүниие—заводой профсоюзна организациин хүтэлбэрилэгшэдые ажалhаань гаргаха тухай захиралта хэдэн хоногой урда тээ гаргаа. Өөhэдынгөө эрхые хамгаалан заводой хүдэлмэришэд забастовко соносхоод, заводhоо гаргагдаhан бүхы хүнүүдые хүдэлмэридэнь гэдэргэнь оруулха эрилтэ хээ. Тэрээндэнь үшөө 25 хүдэлмэришэдые ажалhаань гаргаха тухай захиралта үгтэжэ харюусагдаhан байна.

«Бидэниие айлгахые, хүндэ тэмсэл хэжэ туйлаhан туйлалтануудhаа арсахыемнай баадхахые оролдоно. Энэнь бүтэхэгүйл!» гэhэн үгэнүүдээр эхилhэн хуудаhые заводой бүхы хүдэлмэришэд уншаhан байна. Хүдэлмэреэ зогсоохо, нэгэшье эмхи гурим алдахуулагшын шурган орохогүйн тулада заводоо хүреэлэн харуул табиха гэhэн тогтоол заводой бүхы халаанай хүдэлмэришэдэй хамтын суглаан гаргаа. Суглаанай шиидхэбэри тэрэ ... дээ. hүни үдэргүй ... заводоо тойрон хару... сэл үргэлжэлhөөр.

БРАЗИ...

Бразилиин портну... муудай, авиатрансп... нуудай хүдэлмэриш... хаагшад Бразилиин ... авиатранспортна ком... рилэгшэдтэй hанаа ... бастовко хэжэ бай... компаниин захирга... саар ажалhаань гар... шаалгын тэмдэг бол... компаниин хүдэлмэр... товко хэнэ.

ЯПОН...

Окинавадахи Наха ... зен такси» гэжэ ... паниин хүдэлмэрилэ... турша соо тэмсэл хэ... тэ илалта туйлаа. ... хүдэлмэрилэгшэдэй ... гэшүүниие тэдэнэр ... ридэнь оруулгажа ... зай энэ 13 гэшүүд... баадаhанайнгаа түл... гагдаhан байгаа бшу...

Редактор Ц. О...

АМЕРИКЫН КАПИТАЛИЗМ ДЭЛХЭЙН ОЛОНИИТЫН СҮҮДЭЙ ҮМЭНЭ

Холбоото Штадуудай зонхилхы нюурнууд айдаг сошордодог болобо. Үндэhэ яhанай илгаа гаргалгада эсэргүүсэн, эрхэ сүлөөгэй, адли тэгшэ эрхын түлөө Америкын негрнүүдэй тэмсэл ороной районуудта удаа дараалуулан дэлгэржэл байна. Юрын эрхые хамгаалхын түлөө негр зоной хэдэг амгалан ёhоной ябуулганuудые хашалта хэhээлтэ, алалта хюдалга хэжэ дарахые hэдэдэг үндэhэ яhанай илгаа гаргагшадай зоргоороо оролго тухай газетэнүүдтэ бэшэгдэнэ. Эндэ Алабамын удаа Миссисипи, Хойто Каролина, Теннеси, Мэриленд гэхэ зэргын бусад штадуудай нэрэнүүд дурдагдана. Полициин болон нютагай засагаархидай дэмжэлгэтэйгээр болон хабаадалсатайгаар үндэhэ яhанай илгаа гаргагшад негрнүүдые — үбгэд, үхибүүд болон эхэнэрнүүдые дайрадаг доромжолдог, хашадаг хабшадаг байна. Энээн тухай газетэнүүд дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. Амгалан ёhоной демонстрацинуудта хабаадагшад түрмэдэ олоороо хаагдадаг байна.

Урда штадуудhаа гадна, Холбоото Штадуудай хойто талын хубида негрнүүдэй хүдэлөөнэй шангадаха аюул бии гээд Джозеф Олсон «Нью-Йорк геральд трибюна» газетэдэ бэшэхэдээ, уридшалан hануулна. «Бүхы орон дотор, Нью-Йоркhоо эхилээд, Калифорни хүрэтэр» негрнүүд буhалгаалжа ороо гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

Холбоото Штадуудай гансахан Алабама штадта гү, али урда зүгэй хэдэхэн штадуудта үндэhэ яhанай илгаа заримдаа гарадаг гэhэн хэбэртэйгээр харуулхые хархис номнолшод оролдодог. Зүгөөр энэнэйнь худал хуурмаг байhые ажабайдал харуулжа үгэнэ. Үнэндөө ороной бүхы районуудта үндэhэ яhанай илгаа гаргагдадаг, национальна дарлалта хэгдэдэг байна бшуу. Америкын бүхы томо городуудта «хара» болон «шара» шарайтанай hуудаг тусхай районууд бии юм. Нью-Йоркдо негр зоной hуудаг район орон дотороо эгээн ехэнь юм. Эндэ негрнүүд тон олоороо хабшалдажа, hуудаг. Ядуу тулюураар ажаhуудаг. Ариг сэбэрые сахиха аргагүй байдаг. Тиихэдэнь, хажуу тээнь огторгой тулама үндэр, гоё hайхан гэрнүүд байдаг. Чикагода баhал имэрхүү. Энэ городой 3.600 мянган хүн зоной дүрбэнэйнь нэгэ хуби шахуунь мүнөө негрнүүд юм. Негрнүүдэй диилэнхи олонхинь городой талмайн оройдоол табанай нэгэ хубиие эзэлhэн район соо хабшалдажа hуудаг...

Америкын негр бүхы наhан соогоо—түрэхэhөө эхилээд, үхэхэ хүрэтэрөө үндэhэ яhанай талаар гадаашалуулдаг. Энэнь хуулинуудаар, мүн олон штадуудай конституцинуудаар зорюута хараалагдаhан байна. Үндэhэ яhанай илгаа гаргалга хүнэй ажа амидаралай, ажал ябуулгын бүхы таладань үзэгдэдэг. Ажаhууха газар нютагай, хүдэлмэри олохо, ажалай эрхэ байдал hайжаруулха, эрдэмдэ hураха, коммунальна, медицинскэ болон бусад хангалгануудай талаар илгаа гаргагдадаг. Тэрэ байтагай үхэhэн хойноншье илгаа гаргагдажа, тэдэниие хүдөөлүүлгэдэ тусгаар эрилтэ табигдадаг байна.

Америкын зонхилхы хүнүүд өөhэдынгөө ангиин аша туhые хаРан, орон дотороо үндэhэ яhанай дарлалтые дэлгэрүүлдэг юм. Ороной хүн зоной арбан процентнь болодог негрнүүд ехээр хохидодог. Тэрэнhээ гадна, мексиканска үг гарбалтай хэдэн миллион америкынхид, пуэрторикынхид, индейцүүд США-да үндэhэ яhанай талаар мүн лэ гадаашалагдадаг. Мүн энэ илгааhаа боложо Америкын еврейнүүд хохидодог юм.

«Эрхэ сүлөө», «демократи», «тэгшэ арга боломжонууд» тухай Америкын дипломадуудай хэлэдэг гоё гоё үгэнүүдэй хооhон хубхай байhые hүүлэй үдэрнүүд болон неделинүүдтэ болоhон ушарнууд бүхы дэлхэй дээрэ эли тодоор харуулжа үгөө. Негр зониие шэрүүн шангаар хашалга хэhээлгэ бүхы дэлхэй дээрэ угаа ехэ зэбүүрхэл түрүүлhэн, уур сухал хүргэhэн байна. Бусад оронуудай арадуудай хараhаар байтар США-гай нэрын саашадаа хухардаг тухай, мүн буруушаалганuудай хэгдэжэ байhан тухай мэдээсэлнүүдые Америкын газетэнүүдhээ гадаадын оронуудта байдаг корреспондентнүүд өөhэдынгөө редакцинуудта угаа олоор эльгээнэ. Холбоото Штадуудта үндэhэ яhанай илгаагай дахяад гаргагдажа, алалга хюдалгын хэгдэжэ байhан ушар Африкын гүрэнүүдэй толгойлогшонорэй Аддис-Абебэдэ болоhон конференцидэ хабаадагшадай дурые ехээр гутаагаа. Империализм болон колониализмда эсэргүүсэн тэмсэхэ уряатайгаар энэ конференци үнгэрhэн байгаа бшуу. Алабамада, бусад штадуудта үндэhэ яhанай илгаа жэгшүүритэй муухайгаар гаргалга Африкада США-гай нэрэ хүндые ехээр хухалаа» гээд «Нью-Йорк таймс» бэшэнэ. Америкын негрнүүдэй гражданска эрхэ тухай асуудал урдань США-гай дотоодын асуудал гэжэ тоологдодог байhан аад, мүнөө «бүхэдэлхэйн тэмсэлэй асуудал болоо» гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Эндэ гайхалтайшье юумэ үгы. Энэ оной январьда конгрессэ эльгээhэн бэшэг соогоо президент Кеннеди игэжэ хэлээ hэн: «хилын саана бидэнэй хэhэн идхалга номнолнуудаар бэшэ, харин орон дотороо хэhэн юумэнэрнай маанад тухай сэгнэлтэ хэхэ».

«Хүйтэн дай хэхэдээ» соёл суртал дай талаар добтолгые шангадхаха тухай асуудалай Америкын конгрессэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байhан үедэ хилын саана США-гай нэрээ хухаржа байна гэhэн мэдээсэлнүүд абтана. «Хүнэй hанал бодолдо нүлөөлхын түлөө дэлхэй дээрэ мүнөө боложо байhан тэмсэлдэ илахын тулада» нимэ добтолго хэгдэнэ гээд тус асуудал шэнжэлдэг подкомиссиие толгойлогшо конгрессмен Фэссел мэдүүлhэн байна. Теэд Америкын капиталис «диваажанай ороние» магтахань hайнаар hургуули, hорёо хэhэниье пропагандистда бэрхэтэй боложол байна бшуу.

Орон дотор үндэhэ яhанай илгаа гаргагшадай зоргоороо аашалалдалгые зогсоохо эрид шанга хэмжээ абахаhаа Вашингтоной засагаархид арсана бшуу. Вашингтон тон мэхэтэй политика баримтална. Сагаан байшан хадаа хэмжээ абаhан хэбэртэй болохые оролдоод, конгрессэхи, нютагуудтахи, мүн правительствадахи үндэhэ яhанай илгаа гаргадаг хэтэрмэ этэгээдүүдтэй hайн харилсаатай байлгаяа муудхаахые хүсэнэгүй. Хэмжээ абтана гэжэ гадаадын оронуудта «харуулха» эрмэлзэлгын хажуугаар, hунгалтада хамаатай зарим бодол эндэ гаргагдадаг байна. Юуб гэхэдэ, ерэхэ жэлдэ президентын hунгалта болохо юм. hунгагшадые —hунгалтада хабаадалсахые зүбшөөгдэhэн газартань—негрнүүдые бэе тээшээ татахын тулада гражданска эрхын асуудалнуудаар капиталай хоёр томо парти—республиканска болон демократическа партинууд бэе бэеэ гэмнэлсэжэ ороhон хэбэртэй болодог юм.

Тиимэ болохолоороо, США-гай зонхилхы хүнүүд хоёр талаhаа баалуулжа байна гээшэ. Орон доторнь негр арадай тэмсэл үзэгдөөгүй ехээр дэлгэржэ байна. Нүгөө талаhаа дэлхэйн олониитын hанамжын баалалтые Вашингтондо мэдэрдэг байhаниинь сохомтой. Гүрэнэй департаментые толгойлогшо Дин Раск hаяхан игэжэ мэдэрээ. США-гай үмэнэ «1865 онhоо хойшонхи бүхы үе соо үзэгдөөгүй бэрхэтэйхэн асуудалнуудай нэгэн табигдаад байна. Энэ (тайлбарилан хэлэбэл үндэhэ яhанай — И. Л.) асуудал гадаадын гүрэнүүдтэй манай байгуулhан харилсаанда гүнзэгы нүлөө үзүүлнэ». «Нэгэ хүлэйнгөө гэмтээд байхада» Америкэ коммунистнуудтай бүхы дэлхэй дээрэ мүрысөө хэхэ баатай болонхой гээд Раск гэнэшэhэн байха юм.

Америкын капитализмын үрөөhэн хүлынь үбшэн гэжэ харуулхые Раск оролдоно. Үнэндөө хуушаржа хойноо гараhан байгуулалтын бүхыдөө үмхирэн доройтоhон бэе эдэгэхэгүй үбшэндэ дайрагданхай байна бшуу.

И. ЛАПИЦКИЙ.
(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной июниин 4.

Манай адрес, телефон...

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Ул... ца ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, ... —38-42, зам. редактора — 35-84, секретар... отделов: сельскохозяйственного производства ... жизни—47-59, 35-14, промышленного производ... ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-... Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: ... —24-74, советского строительства и быта—34-... ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 ... 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства ку... Бурятской АССР.

Н00140.